

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**EBEVEYNE BAĞLANMA İLE ROMANTİK İLİŞKİLERDE
BAĞLANMA ÖRÜNTÜSÜNÜN ÜÇ KUŞAK
KUŞAKLARARASI AKTARIMI VE ÜÇÜNCÜ
KUŞAKTAKİ EVLİLİK BEKLENTİSİNE ETKİSİ**

UFUK UMay

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2019

**EBEVEYNE BAĞLANMA İLE ROMANTİK İLİŞKİLERDE
BAĞLANMA ÖRÜNTÜSÜNÜN ÜÇ KUŞAK
KUŞAKLARARASI AKTARIMI VE ÜÇÜNCÜ
KUŞAKTA Kİ EVLİLİK BEKLENTİSİNE ETKİSİ**

UFUK U MAY
20165660

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. DENİZ ERGÜN

LEFKOŞA
2019

KABUL VE ONAY

Ad,Soyadtarafından hazırlanan “Tez Başlığı” başlıklı bu çalışma, gün/ay/yıl tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Yrd. Doç. Dr., Deniz, Ergün (Danışman)
Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Prof. Dr., Mehmet, Çakıcı (Başkan)
Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Ünvan, Hüseyin, Bayraktaroğlu
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

25.01.2019

İmza

Ufuk Umay

TEŞEKKÜR

İlk başta “çok sevdiğim ve kopamadığım tez konum”u seçmemde yardımcı olan, tez aşamasında bilgi, deneyim ve kitaplarını, makalelerini paylaşmaktan çekinmeyen, zor anlarda motivasyonu ile çok yardımcı olan tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün’e çok teşekkür ederim.

Anket aşamasında yardımı dokunan, tüm arkadaş, dost, akraba, tanıdıklarım ve tanımadıklarım emeği geçen herkese özellikle çok kıymetli Uzm. Psk. Gönül Taşcıoğlu’na minnettarım.

Değerli fikirlerini almaktan hiç çekinmediğim hocamDr. Utku Beyazıt ve zor zaman dostum diyebileceğim ender insanlardan Didem Bayram iyi ki varsınız.

Yüksek Lisans eğitimim boyunca bilgi ve deneyimlerinden çok faydalandığım kıymetli hocalarım Prof Dr. Mehmet Çakıcı’ya, Prof. Dr. Ebru Çakıcı’ya ayrıca teşekkür ederim.

Her zaman yanımda olan, bu sürede de yardımlarını esirgemeyen aileme, gece rüyasında üç nesil bulup sabah arayan canım anneme, çarşılardan üç nesil toplayan canım babama bin teşekkür.

ÖZ

EBEVEYNE BAĞLANMA İLE YETİŞKİN ROMANTİK İLİŞKİLERDE BAĞLANMA AKTARIMININ ÜÇ KUŞAK KUŞAKLARARASI AKTARIMI VE ÜÇÜNCÜ KUŞAKTA EVLİLİK BEKLENTİSİNE ETKİSİ

Bu araştırmada, ebeveyne bağlanma ile romantik ilişkilerde bağlanma aktarımının üç kuşak anneanne-anne-kız kuşaklararası aktarımına bakılmış ve üçüncü kuşaktaki evlilik beklentisine etkisi araştırılmıştır.

KKTC’de ebeveyne bağlanma ve romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı ile ilgili çalışmalara rastlanmamaktadır. Bu çalışmanın, bağlanma konusunda KKTC’de yapılacak olan bundan sonraki çalışmalara kaynak sağlayacağı düşünülmektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yaşayan 104 anneanne - 104 anne - 104 kızları olmak üzere toplamda 312 kişi yer almaktadır. Çalışma grubu olasılıklı /seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi olan amaçsal örnekleme yöntemlerinden biri olan kartopu örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Bu araştırmanın amacı, üç kuşak anneanne-anne-kızları ebeveyne bağlanma ve romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı olup olmadığını bulmak ve üçüncü kuşak kızların evlilik beklentisine etkisini incelemektir.

Bu çalışmada, birinci kuşak anneannenin ebeveyne bağlanması ile ikinci kuşak annenin ebeveyne bağlanması arasında aktarım görülmüştür. Ebeveyne bağlanma aktarımı, ebeveyn içsel bağlanma modelleri, bebek-ebeveyn içsel bağlanma modelleri ile uyumlu olduğunda gerçekleştiği görülmektedir. Birinci kuşak ebeveyn bağlanması ikinci kuşak ebeveyn bağlanma örüntüsünün süreklilik göstermesi bu temsillerin değişmeyerek aktarımı mümkün kıldığını göstermektedir. İkinci kuşak annelerin ebeveyn bağlanması ile üçüncü kuşak kızlarının ebeveyn bağlanması arasında aktarım çıkmamıştır.

Çalışmada, birinci kuşak anneanne romantik bağlanma ile ikinci kuşak anne romantik ilişki bağlanma aktarımı görülmediği, ikinci kuşak annelerde, romantik ilişki bağlanma aktarımı ile üçüncü kuşak kızlarda, romantik ilişki bağlanma aktarımını görülmemediği bulunmuştur. Birinci, ikinci ve üçüncü kuşaklarda, aile yapılarının, evlenme modellerinin, yaşam şartlarının, çevresel faktörlerin

farklı olması kuşaklar arası romantik ilişkilerdeki beklentiler arasında farklılıkların görülmesi aktarımı mümkün kılmamıştır.

Birinci kuşak anneannelerin ebeveyn ile romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı ile ikinci kuşak romantik ilişkilere bağlanma aktarımı çıkmadığı, ikinci kuşak annelerin ebeveyne bağlanma ile romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı çıkmadığı üçüncü kuşak kızların ebeveyne bağlanma ile romantik ilişkilere bağlanma aktarımı çıkmadığı için üçüncü kuşakların evlilik beklentisi ile ebeveyne bağlanma, romantik ilişkilerde bağlanma aktarımına ilişkin evlilik beklentisine etkisi görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler (Bağlanma, Bağlanma Kuramı, Romantik İlişkiler, Kuşaklararası Aktarım, İçsel Çalışma Modelleri, Evlilik Beklentisi)

ABSTRACT

TRANSGENERATIONAL TRANSMISSION OF PARENT AND ROMANTIC RELATIONS ATTACHMENT AMONG THREE GENERATION BETWEEN GRANDMOTHER-MOTHER-DAUGHTER AND TEST THE THIRD GENERATION'S MARRIAGE EXPECTATION

The purpose of this research is to acquire the transgenerational transmission of parent and romantic relations attachment among three generation between grandmother-mother-daughter and test the marriage expectations of the third generation. The research was conducted with the participation of 312 TRNC residents equally divided to 104 grandmothers-mothers-daughters. Study group uses the snowball sampling technique which uses sampling as a non-probability sampling technique where existing study subjects recruit future subjects from among their acquaintances.

The aim of this research is to find out the existence of transgenerational transmission of parent and romantic relations attachment among three generation between grandmothers, mothers and daughters and test the third generation's marriage expectation.

This study reveals findings of transmission of parental attachment among first generation grandmothers and second generation mothers. Parental attachment transmission is seen when parental internal attachment models and baby's internal parental attachment models are linked. Consistency of first generation parental attachment that is linked to second generation parental attachment, show us that these models allow transmission by remaining same. No transmission among the parental attachment of second generation mothers and their daughters was seen.

Findings of this research reveal that there are no romantic relations attachment transmission of the first generation grandmother; no romantic relations attachment transmission on the second generation mother and the third generation daughter was found. Family structures, marriage models, living conditions and non-shared environmental factors do not allow the expectational differences to be identified among three generations.

No correlation of romantic relations attachment was found between the first generation grandmothers and the second generation mothers similarly no correlation was found between the second generation mothers similarly no correlation was found the third generation daughters. No effects of the marriage expectation of third was neither identified. There are no existing researches in TRNC regarding the parental attachment and transmission of romantic relations attachment. This study therefore is envisioned to provide a resource for the future researchers on this subject in TRNC.

Keywords (Attachment, Attachment Theory, Transgenerational, Romantic Relations, Internal Working Models, Marriage Expectations)

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLO DİZİNİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR.....	xii

1. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	1
1.3 Araştırmanın Önemi.....	1
1.4 Araştırma Soruları ve Hipotezleri.....	2
1.5 Sınırlılıklar.....	2
1.6 Tanımlar.....	2
2. BÖLÜM.....	4
KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE, İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1 Bağlanma Kuramı.....	4
2.1.1 Ebeveyne Bağlanma.....	7
2.1.2 Ebeveyne Bağlanma Aktarımı.....	9
2.1.3 Yetişkin Romantik İlişkilerde Bağlanma.....	10
2.1.4 Yetişkin Romantik İlişkilerde Bağlanma Aktarımı.....	12
2.1.5 Bağlanma ve Evlilik Beklentisi.....	13
2.1.6 Bağlanmanın Kuşaklararası Aktarımı.....	15

3. BÖLÜM.....	19
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	19
3.1 Araştırmanın Modeli.....	19
3.2 Evren Ve Örneklem.....	19
3.3 Veri Toplama Araçları.....	19
3.3.1 Kişisel Bilgi Formu.....	19
3.3.2 Anne- Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği – II.....	20
3.3.3 Yakın İlişkilerde Yaşantısal Envanteri.....	21
3.3.4 Evlilik Beklentisi Ölçeği.....	20
3.4 Verilerin Toplanması.....	21
3.5 Verilerin İstatistiksel Değerlendirilmesi.....	22
4. BÖLÜM.....	24
BULGULAR.....	24
5. BÖLÜM.....	34
TARTIŞMA.....	34
5.1. Ebeveyne Bağlanma Aktarımı.....	34
5.2. Romantik İlişkilerde Bağlanma Aktarımının İncelemesi.....	39
5.3 Ebeveyn ile Yetişkin Romantik İlişkilerde Bağlanmanın Kuşaklararası Akarımı ve Üçüncü Kuşaktaki Evlilik Beklentisine Etkisi.....	40
6. BÖLÜM.....	41
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
KAYNAKÇA.....	43
EKLER.....	50
ÖZGEÇMİŞ.....	65
İNTİHAL RAPORU.....	66
ETİK KURUL RAPORU.....	67

TABLO DİZİNİ

Tablo 1 Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı.....	23
Tablo 2 Katılımcıların ebeveynlerinin evliliğine ilişkin özelliklerine göre dağılımı.....	25
Tablo 3 Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeğinden ve Yakın Romantik İlişkilerde Yaşantılar Envanterinden aldıkları puanlara ait tanımlayıcı istatistikler.....	26
Tablo 4 Kuşakların anneye ve babaya bağlanma geçişlerine ilişkin sonuçları.....	27
Tablo 4.1 Kuşakların anneye ve babaya bağlanma aktarımına ilişkin modele ait uyum iyiliği indeksleri.....	28
Tablo 5 Kuşakların yakın romantik ilişkiler aktarımına ilişkin sonuçlar...	29
Tablo 5.1 Kuşakların yakın romantik ilişkiler aktarımına ilişkin modele ait uyum iyiliği indeksleri.....	30
Tablo 6 III.üncü kuşağın anne-baba bağlanması, yakın romantik ilişkiler ölçeği puanları ile evlilik beklentisi arasındaki ilişki.....	30
Tablo 7 kuşağın Anne-baba bağlanması ve yakın romantik ilişkiler ölçeği puanlarının evlilik beklentisine etkisi	31
Tablo 7.1 Kuşakların yakın ilişkiler geçişlerine ilişkin modele ait uyum iyiliği indeksleri.....	32

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil I. Kuşakların anneye ve babaya bağlanma geçişlerine ilişkin path diagramı.....	27
Şekil II. Kuşakların yakın romantik ilişkiler aktarımına ilişkin geçişlerine ilişkin path diagramı.....	29
Şekil III. 3. Kuşağın Anne-Baba bağlanması ve yakın romantik ilişkiler ölçeği puanlarının beklentisine etkisine ilişkin path diagramı.....	31

KISALTMALAR

ABBÖ: Anne Babaya Bağlanma Ölçeği

YİYE –II: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri -II

SSP: Yabancı Durum Deneyi

AAI: Adult Attachment Inventory: Yetişkin Bağlanma Ölçeği

WHO: World Health Organization: Dünya Sağlık Örgütü

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Erken çocukluk döneminde ebeveyn ile kurulan ve gelişen, temel güven duygusunu oluşturan bağlanma biçimi, yaşamın sonraki yıllarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyerek, sonraki nesillere aktarıldığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Bebeğin ya da çocuğun aile yapısında önemli değişiklikler olmadıkça bağlanma modellerinin yüksek oranda süreklilik gösterdiği görülmektedir (Schuengel, Verhange; Madigan; Fearson; Oosterman; Cassibba, 2015). Literatürde yetişkin romantik ilişkilerde aktarım ile ilgili bilimsel bir bulgudan ziyade aktarımı mümkün kılan teoriler ve çalışmalar bulunmaktadır. Kuzey Kıbrıs'ta ebeveyne bağlanma ve romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu çalışmada, Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan üç kuşak kadınlarına ebeveyn ve yetişkin romantik ilişkilerde, bağlanma aktarımının kuşaklararası aktarımına ve üçüncü kuşaktaki evlilik beklentisine etkisi araştırılmıştır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, üç kuşak (anneanne, anne ve kızların) ebeveyne bağlanma ve romantik yetişkin bağlanma özelliklerinde aktarım olup olmadığının ve üçüncü kuşak kızların evlilik beklentisine etkisi olup olmadığıdır.

1.3 Araştırmanın Önemi

Ebeveyne bağlanmanın kuşaklararası aktarımı ile ilgili literatürde çoğunlukla anneanne-anne-bebek üzerine olan çalışmalara yer verilmiştir. Anneanne-anne-yetişkin kuşaklar arası bağlanma aktarım çalışmalarına

Literatürde az sayıda rastlanmaktadır. Kuzey Kıbrıs'ta anneanne-anne-yetişkin bağlanma aktarım araştırmasının yapılması literatüre katkı sağlamak bakımından önem teşkil etmektedir.

1.4 Araştırmanın Soruları ve Hipotezleri (Alt amaçları)

Birinci kuşak anneannelerin ebeveyn bağlanma ve yetişkin romantik ilişkilere bağlanma örüntüsünün kızlarına aktarımının incelenmesi.

İkinci kuşak annelerin birinci kuşak annelerine ebeveyn bağlanma ve yetişkin romantik ilişkilere bağlanma örüntüsü ile aktarım özelliğinin incelenmesi

Üçüncü kuşak kızların, ikinci kuşak olan annelerine ebeveyn bağlanma ve romantik ilişkilere bağlanma örüntüsünün aktarım özelliğinin incelenmesi ve evlilik beklentisi üzerine etkisinin incelenmesi

Birinci kuşak anneannelerin, ikinci kuşak annelerin ve üçüncü kuşak kızlarının ebeveyne bağlanma ile yetişkin romantik ilişkilerde bağlanma örüntüsünün üç kuşak kuşaklararası aktarım özelliğinin incelenmesi ve üçüncü kuşaktaki evlilik beklentisine etkisi araştırılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

Bu araştırma KKTC'de yaşayan bireylerle sınırlıdır. Araştırmada kullanılan ABBÖ I ve II ile YİYE II ölçekleri ile sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Bağlanma: Erken çocukluk döneminde ilk bakıcı ile (çoğunlukla anne olarak bilinir), bağ kurmaktır. Kurulan ve gelişen, temel güven duygusunu oluşturan ilk bağ, gelecekteki ilişkilerimizde çok büyük bir etkiye sahip olacaktır (Cori, 2013).

Bağlanma Kuramı: Çocuk- ebeveyn bağının kalitesi ve güçlülüğünü ifade eder. Kuram içinde bağın nasıl oluştuğunu, nasıl geliştiğini, nasıl koptuğunu ve onarıldığını, uzun dönem ayrılıkların, kayıp ve yoksunluğun kişiye etkisini inceler (Karen, 1994).

Romantik İlişkiler: Partner ile karşılıklı desteğe dayanan, hem bakım veren hem bakım alan, ihtiyaçların karşılandığı (sevgi, güven, önemsenme, anlaşılma) duygusal bağ.

Kuşaklararası Aktarım: Birbiriyle temas halinde olan kuşaklar arasında iletimde açık seçik olan, bilinen, çoğunlukla sözel olarak ve bilinçli olarak iletilendir (Schützenberger, 2017).

Kuşak: Jenerasyon, yaklaşık olarak aynı senelerde doğmuş, aynı çağın şartlarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, kaderleri paylaşmış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişilerin topluluğudur (Türk Dil Kurumu).

İçsel Çalışma Modelleri: Erken çocukluk döneminde bağlanma figürü ile deneyimlenen ilişki, sonraki yıllarda, kişinin zihninde ben ve diğerleri hakkında beklenen inanç ve davranışlarını biçimlendirir.

Evlilik Beklentisi: Bireyin, geçmiş yaşantılara (kendi ebeveynlerini veya evlilik sürecinde olan diğer kişileri gözlemleyerek) dayalı olarak ilişkiler hakkında oluşturduğu bilişsel bir şema (kişisel ilişkilerdeki davranışlara ve bu ilişkilere yönelik algılara ilişkin bilişler) (Riggio ve Weiser, 2008).

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE, İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Bağlanma Kuramı

John Bowlby ile başlayan kuramsal çalışmalar, Mary Ainsworth'un deneysel çalışmaları ile geliştirilmiştir. Bowlby 1950'li yıllardan itibaren gelişimsel psikoloji, etoloji ve psikanaliz kavramlarından yararlanarak, teorinin temel ilkelerini formüle etmiştir. Çocuk psikanalisti olan Bowlby, çocuk psikopataoloji ile yakından ilgilenmekteydi. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) Bowlby'yi, Londra'da yaşayan evsiz çocukların ruh sağlığı üzerine bildiri sunması için çağrılmasıyla, bağlanma kuramının geliştirilmesinde bir başlangıç yapılmış olur. Bu başlangıç ile Bowlby, psikanalitik kuramdaki, bir çocuğun annesine olan bağı ve bu bağın ayrılık, kaybolma ve ölüm sebebiyle bozulması hakkındaki düşünme biçimi ile “çocuklar annelerini, onunla açlık güdüsünün doyurulması arasında çağrışım kurmalarından dolayı severler” görüşünden uzaklaşmaktadır. Bowlby'nin çalışmalarının temelini oluşturan diğer önemli çalışma ise, Harlow'un 1958 yılında maymunlar ile yaptığı deneylerindeki anne yoksunluğu ögesi olmasıydı. Bu durum, annenin sadece fiziksel gereksinimler sağlamadığı aynı zamanda sıcaklık ve rahatlık sağladığı yönündeki görüşlerini desteklemeye başlayacaktı. Bu deneyde, doğar doğmaz annelerinden ayrı tutulan yavru maymunlara verilen iki yapay annenin; (birinin kumaş kaplı, ısıtılmış çubuktan olması diğerinin ise sadece telden bir çubuktan olması) üzerine konulan süt şişelerinden süt içilmesidir. Yavru maymunların tel çubuğa tırmanıp süt içtikten sonra süratle kumaş kaplı çubuğa geçtikleri gözlenmiştir. Bu deneyle, sadece beslenmenin değil aynı zamanda sıcaklık teması

aramanın da önemli olduğu vurgulanmaktadır. Harlow, başka bir deneyde ise; anneden uzakta ve sosyal yoksunluk içinde büyütülen maymunları inceleyerek, bu maymunların daha sonraki yaşamlarında ilişki kurmada beceriksizlik, içe kapanma, cinsel donukluk gösterdikleri ve ayrıca yavrularına karşı da ilgisiz olduklarını gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, hayvanlarda gözlenen bağlanma ilişkisi ile insanlardaki ilk bağlanma süreçleri anne ve bebek arasında bir benzerlik olduğuna inanan Bowlby, oluşan karşılıklı sevgi bağının kişinin diğer insanlarla olan tüm ilişkilerinde güven duygusunun oluşmasıyla ilgili olduğunu göstermektedir (Karen, 1994). Mary Ainsworth, Bowlby'nin görüşlerini deneme yoluyla test eder ve yeni fikirler katarak teorinin gelişmesine yardımcı olur (Bretherton 1992, Goulet vd., 1998; Karen 1994). Ainsworth bağlanılan figürün çocuğun dünyayı oradan keşfedebileceği güvenli bir merkez olması kavramını ortaya koyar. Günümüzde bağlanma teorisine yön veren fikirler uzun bir gelişimsel tarihe sahiptir. Bowlby ve Ainsworth bağımsız çalışmalarına rağmen her ikisi de Freud ve diğer psikanalitik düşünürlerden etkilenirler. Bowlby, bağlanma sisteminin kavramsal çerçevesini üç temel işlevle tanımlar; yakınlık aramak, güvenli sığınak ve güvenli üs. Bebek çevreden gelebilecek tehlikelere karşı veya tehdit algıladığı durumlarda bakım veren kişi ile fiziksel olarak yakın olmak ister. Yakınlığın sağlanması ile bebek kendini güvenli ve güçlü hissetmeye başlar. Kendini güvende hissetmeye başlayan bebek ise çevreyi araştırmaya başlar, çünkü ne zaman isterse veya ihtiyaç duyarsa rahatlık ve güvenlik için dönebileceği güvenli bir üs olduğunun farkında olur. Bebeğe bakım veren kişi genellikle anne olduğundan bağlanma sistemindeki bağlanma figürü de anne olarak beklenir (2013). Ainsworth ve arkadaşları 1978 yılında, Yabancı Durum Testi olarak adlandırdığı deneyde çocuk ile annenin üçer dakikalık, yedi farklı aşamada test edilerek çocuğun bağlanma durumu hakkında bilgi edinilmesini sağlar. Çocuklar üçer dakika boyunca yabancı biriyle annesinden ayrı kalır. Bu süreçte iki an çok önem taşımaktadır; anneden ayrılma ve anne ile buluşma anı. Bu iki ana verilen tepkiye göre çocuk iki bağlanma biçiminden birine dâhil Güvenli Bağlanma veya Güvensiz Bağlanma. Bu çalışmanın sonucunda, Güvensiz Bağlanma kendi içinde Kaygılı/ Kararsız Bağlanma (Güvensiz Bağlanma) ve Kaçınmacı Bağlanma (Güvensiz Bağlanma) olarak çocukları üç tip bağlanma örüntüsü içinde tanımlayacaktır.

1. Güvenli Bağlanma,

2. Güvensiz Bağlanma

A. Kaygılı/ Kararsız Bağlanma (Güvensiz Bağlanma)

B. Kaçınmacı Bağlanma (Güvensiz Bağlanma)

Bu çalışma sonucunda, güvenli çocuklar anneleriyle birlikte iken, annelerini güvenli bir üs olarak kullanıp çevreyi keşfetmeye yönlenmişlerdir. Annelerinden ayrıldıklarında stresli oldukları gözlemlenirken ve annenin gidişine tepki verirken, anneleriyle biraraya gelip temas kurduktan sonra da yeniden çevreyi keşfetmeye geri döndükleri gözlemlenmiştir. Kaygılı/Kararsız çocukların annelerinden ayrıldıktan sonra verdikleri yoğun stresli tepkiyi, kavuşma anında da verdikleri; ayrılık durumuna tepki vermeye devam ederek, direnç gösterdikleri ve çok az keşfetme davranışgösterdikleri görülmüştür. Kaçınmacı çocuklar annelerinden ayrıldıktan sonra çok az stres belirtisi göstermişler ve anneleriyle bir araya geldiklerinde yakınlık arama davranışından kaçınmışlardır. Keşfetme davranışına dönmemişlerdir. Bu durumda güvenli bağlanmanın gelişmesi için çocuğun tutarlı tepki veren, duyarlı, kesintisiz ve her zaman ulaşılabilir bir anneye sahip olması gerekmektedir. Böylece, çocuklar stres yaratan koşullar altında güvenlik duygusunu koruyabilirler ve gelişimsel davranışlarını etkin olarak gösterebilmektedir. Kaygılı /Kararsız Bağlanma biçiminde, anne veya bakıcının bebekten gelen sinyallere tutarsız karşılık verdiği anlarda ya da, zamanında karşılık veremediği durumlarda, duyarsız veya aşırı müdahale edici davranıldığında gelişmektedir. Annenin veya bakıcının reddedici olması veya bebeğin gereksinimlerine karşı tutarlı olarak tepkisiz kalması durumlarında ya da bakımında aşırı ihmalkâr davranması sonucunda kaçınmacı olarak bağlandığı görülmektedir (Karen, 1994; Sümer ve Güngör, 1999; Kapçı ve Küçüker, 2006). Bağlanma kuramının, tarihçesine baktığımızda Bowlby (1958) ve Ainsworth (1989) ayrı ayrı ve birlikte yaptıkları çalışmalarda, üç temel bağlanma stilini ortaya koymuşlardır. Bu bağlanma biçimleri; güvenli, kaçınmacı ve kaygılı kararsız olarak bilinmektedir. Bu bağlanma kuramına dayanarak, Bartholomew ve Horowitz (1991) tarafından benlik ve başkalarına ait bilişsel modellerin olumlu olumsuz dörtlü modelleri ise

1.Güvenli, 2.Saplantılı (kaygılı), 3.Kayıtsız (kaçınmalı) ve 4.Korkulu olarak geliştirilmiştir.

Bağlanma modeli bakım veren (anne) ile çocuk arasında yaşanan deneyimler sonucunda oluştuğu görülmektedir. Annenin bebeğin ihtiyaçlarına karşı duyarlı olması, ona bakım ve koruma sağlaması bebeğin temel güven duygusunu geliştirecektir. Annenin bebeğin ihtiyaçlarına karşı duyarlı olmaması, gerekli yakınlığı göstermemesi veya bakımının sağlanmaması halinde, bebekte değer verilmeyeceği, ihtiyaç duyduğunda kimsenin yanında olmayacağı ve onun korunmayacağı algısını yaratacaktır. Bowlby, bebeğin zihninde oluşturduğu, kendisine ve diğerlerine ait olumlu ya da olumsuz temsillerin, içsel çalışma modellerinin erken dönemde oluştuğunu göstermektedir (2014).

2.1.1 Ebeveyne Bağlanma

Bağlanma, bebeğin dünyaya gözünü açtığı andan itibaren ilk bakım veren birincil kişi ile bebek arasında kurulup gelişen ve bebeğe güven veren çok güçlü bir bağıdır (Soysal, Bodur, İşeri ve Şenol, 2005). Bebek ve anne arasındaki bu güçlü bağ; doğumdan önce başlar (perinatal dönem) ve doğumdan sonraki aylarda gelişerek devam eder (Kavlak ve Şirin, 2009). Doğumdan sonraki bebeklik ve erken çocukluk dönemi, bağlanmanın en yoğun yaşandığı dönemdir. Bebek ve ebeveyn arasında gelişen her türlü olumlu etkileşim, özellikle de tensel temas bağlanmayı ve bağlanma sürecini güçlendirecektir (Çalışır, 2009). İnsan yavrusu çevre ile doğuştan itibaren, içgüdüsel davranış olan koku, tat, işitme ve dokunma vasıtası ile etkileşime geçer. Görme merkezinin yaklaşık olarak ikinci ayda, etkin hale gelmesiyle bağlanma yaşantısının ana kanalı açılır. Bu aşırı uyarıcı ve duygu yüklü bir iletişimdir (Eğrilmez, 2013).

“İnsanoğlundan gelen çeşitli türdeki uyarıcıya – insan sesinden oluşan işitsel uyarıcıya, insan yüzünden oluşan görsel uyarıcıya ve insan kol ve bedeninden oluşan dokunsal ve devinduyumsal uyarıcıya- belirli biçimlerde yanıt verme eğilimi vardır. Bu basit esaslardan gelen, bebeklik ve çocuklukta kiaslında yaşamın geri kalanında- oldukça ayırt edici ve karmaşık sistemler, belirli figürlere bağlanmaya aracılık ederler” (Bowlby, 2013).

Bebeklerin çok önemli özellikleri teke tek ilişki kurdukları, kendilerine sürekli bakım veren kimsenin duygularına karşı aşırı duyarlı olmalarıdır. Bebek, annenin duygularını, mutsuzluğunu ve endişesini anne kendisi bile farketmeden algılar ve tepkiler verir. Sürekli huzursuz, mutsuz, sabırsız bir anne ile sürekli mutlu, sabırlı ve huzurlu bir anne, bebeğin ruhsal yapısında olumlu ya da olumsuz özellikler içerir. Anneyi mutlu kılmak, onunla yakın etkileşim içinde olan kişi, özellikle baba için bir görevdir (Öztürk, 2015). Ainsworth (1989), babalığın annelikte olduğu gibi bir içgüdü olup olmadığını öğrenmek için kuşlarla ve memeli hayvanlarla yaptığı çalışmada, babaların korumacı tarzda yavrularını himaye ettiklerini, şempanzeler ve babunlarda ise aile içindeki görevinin eşini ve yavrularını yırtıcı hayvanlardan korumak olduğu gözlemlenmiştir (Erdoğan, 2004). Birincil bağlanma figürü olan anne tarafından desteklenen babalarda da, bebekleri ile güvenli bağ geliştirmeleri mümkün olabilmektedir. Acıktıklarında annelerini, oyun oynamak istediklerinde ise, babalarını tercih etmektedirler (Biller, 1993). Anne ve babanın olumlu ya da olumsuz iletişim şekli, bebek baba bağlanmasını da olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Geleneksel olarak ebeveynlere verilen roller ise, babaların aileyi koruması, ailenin geçimini sağlaması ve ev içi sınır ve kuralların belirlenmesidir. Annenin rolü ise evin ve çocuğun bakımı yönünde olmuştur. Bağlanma, kültürlerle göre farklılıklar göstermektedir. Türk kültüründe, annenin toplumdaki yeri babaya göre daha destekleyici ve koruyucudur. Anne, baba-çocuk arasındaki dengeyi kurması bakımından baba-çocuk arasındaki bağlanmayı etkilemektedir (Erdoğan, 2004). Pruett'e göre, bağlanma konusunda, annenin etkisinin olduğu bir gerçektir ancak, evli çiftlerin evliliklerine dair algıları ve ilişkilerinden aldıkları doyumun derecesine göre de duyarlı anne ve baba olmaları arasında anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Anne ve baba arasındaki gerginlik, baba-çocuk ilişkisini de olumsuz yönde etkilemektedir (1998). Bowlby'den itibaren günümüze kadar yaygın olarak çalışılan bağlanma kuramına göre, yaşamın ilk yıllarında bebek ve birincil bakıcısı veya onu büyüten kişi arasındaki duygusal bağın kalitesi, yaşam boyunca psikolojik gelişimi etkilemektedir. Erken dönemde bakıcısından sevildiğini ve değerli olduğu duygularını hisseden ve oluşan bu duygu temelinde zihinsel beklentilerini yapılandıran çocuklar, ilerki yıllarda daha özgüvenli, mutlu ve kendine yetebilen kişiler olduklarını göstermektedirler.

Güvenli bağlanma, bu durumun ebeveynlerin ilgi ve bakım davranışlarının zamanında ve yerinde, ihtiyaçlarının tutarlı karşılanması ile ilişkili olduğunu; ihtiyaçlarına tutarsız, ilgisiz veya aşırı müdahaleci ebeveynlerin çocuklarının güvensiz bağlanması ile ilişkilendirilir. Yapılan boylamsal bir çalışmada güvenli bağlanan çocukların, 20 yıl sonra erken yetişkin döneminde de %72 güvenli bağlanma modeline sahip oldukları görülmektedir (Waters, Merrick, Treboux, Crowell, Albersheim, 2000). Bağlanma kuramına göre, olumsuz yaşam olayları; ebeveyn kayıpları, ebeveyn boşanmaları, yaşamı tehdit eden anne veya çocuk hastalıkları, aile tarafından yapılan fiziksel veya cinsel istismarlar, bağlanma modelini olumsuz yönde değiştirebilmektedir.

2.1.2 Ebeveyn Bağlanma Aktarımı

Bebek-ebeveyn bağlanmasının kuşaklararası aktarımı ve ebeveyn içsel bağlanma modelleri, bebek-ebeveyniçsel bağlanma modelleri ile uyumlu olduğunda gerçekleştiği görülmektedir. Yapılan tüm çalışmalarda, bebek-ebeveynbağlanma Yetişkin Bağlanma Ölçeği (AAI) ve bebek-ebeveyn bağlanma Yabancı Durum Deneyi (SSP) ölçekleri ile saptanmaktadır (Benoit ve Parker 1994; Main, Van Ijzeendoorn, 1995; Obegi vd., 2015). Bebeklikten erken çocukluk dönemine kadar bakım veren birincil kişi ile olan deneyimler kişinin içsel çalışma modellerini yapılandırdığını ve yaşam boyu bağlanma örüntüsünün bu dönemlerde elde edilen zihinsel temsillerle sağlandığı görülmektedir (Bowlby, 2013). Yapılan çalışmalarda dâğıçmiş verilerin analizine göre, bebek-ebeveyn çiftinin aynı bağlanma modelinde yer aldığı görülmektedir (Van IJzendoorn, 1995). Bebeğin ya da çocuğun aile yapısında önemli değişiklikler olmadıkça bağlanma modellerinin %85 oranında süreklilik gösterdiği görülmektedir (Main, 1985). Başka bir çalışmada, 12 aylık bebeklerin bağlanma stillerinin 17 yaşındaki bağlanma stillerine %70 oranında benzerlik bulunduğunu ortaya koymuştur (Svanberg, 1998). Belsky ve ark. (1996) 12/18 aylıktan, 2 yaşına kadar takip edilen bebeklerde %75 oranında ebeveyne bağlanma aktarımı bulmuştur. İstismar ve ihmal yaşantısı olan güvensiz annelerin bebeklerinde de güvensiz bağlanma olduğu yapılan araştırmada görülmektedir (Berthelot, Ensink, Bernazzani, Normandin, Luyten, Fonagy, 2015). Erken dönemde oluşan içsel çalışan modeller bağlanmanın sürekliliğini sağlamaktadır, fakat ömür boyu süreklilik göstermeyebilmektedir.

Ancak, yapılan boylamsal çalışmalar, bebeklikten ergenliğe kadar elde edilen bulguların bağlanma ilişkilerinin sürekliliği ile ilgili tartışmaları devam ettirmektedir (Zimmerman ve Becker, 2002; Atger, 2002). Sosyal ilişkilerin değişimi veya gelişimsel süreçteki değişimler; hormonal, nörofizyolojik ile bilişsel değişimleri gerçekleştirebilmektedir (Ainsworth, 1999; Bretherton ve Munholland, 1999; Allen ve Land, 1999). Ergenlik döneminde kişi özellikle duygusal, biliş ve davranış sistemlerindelerin bir dönüşüm geçirmektedir. Kimlik gelişimiyle oluşan özerklik, aile bağlarından bağımsız, sosyal bağların ve romantik ilişkilere dönük, yeni deneyimlerle bağlanma örüntüsünde de değişimler olabilmektedir. Ergen bu dönemde ebeveyn ile daha az zaman geçirir ve daha az iletişim kurar. Olumlu bağlanan kişiler bu dönemde kimlik gelişiminde başarılı ve diğerlerine karşı ahlaki yükümlülüklerini yerine getirirlerken, olumsuz bağlananlar bu dönemde kimlik karmaşası yaşayabilmekte ve sosyal açıdan da uyumsuzluk sergileyebilmektedirler. Türkiye’de ergen ve ebeveynleri ile yapılan bağlanma stilleri arasındaki ilişki çalışması sonucunda ergen ve annelerin korkulu ve kayıtsız bağlanma stillerinin birbirleriyle ilişkili olduğu görülmüş özellikle güvenli bağlanma stiline sahip annelerin çocuklarında güvenli bağlanma oranının anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır (Akdağ, 2011).

2.1.3. Yetişkin Romantik İlişkilerde Bağlanma

Bowlby, bağlanma kuramında bireyin erken dönemde ilgi ve bakımını üstlenen bakıcısıyla kurduğu ilişkinin ileride onun düşünce, duygu ve davranışlarında belirleyici olacağını öne sürmüştür (Selçuk vd., 2005). Bu nedenle, kişilerin erken dönemde ebeveynleri ile kurdukları ilişki ile yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkileri birçok açıdan benzerlik gösterebilmektedir.

Bowlby ve Ainsworth’ün bağlanma stilleri üzerineki araştırmaları uzun süre bebeklik ve çocukluk dönemleri ile sınırlı kaldıktan sonra, Main ve arkadaşları (1985), romantik ilişkiler üzerine odaklanarak, yetişkinlerin çocukluk anıları ve deneyimleri temelinde oluşan Ainsworth’ün öne sürdüğü üç bağlanma stiline yetişkinlik için de geçerli olabileceğini çalışmalarında göstermişlerdir. Yetişkin Bağlanma Görüşmesini (YBG; Adult Attachment Interview) geliştirmiştir. YBG ile bireyin çocuklukta ebeveynleri ile yaşadığı ilişkiler hakkında anlattıklarından

hareket edere “bağlanmaya ilişkin zihinsel temsilini” ortaya çıkarmaktadır (Selçuk vd., 2005). Bu ilk çalışmanın ardından ve bundan bağımsız olarak, Hazan ve Shaver (1987, 1994; Shaver, Hazan ve Bradshaw, 1988) kişinin yetişkin romantik ilişkide kurduğu bağın, çocukken bağlanma figürü ile kurduğu ilişkinin benzeri olduğunu öne sürerler. Bağlanma kuramının yetişkinlikteki romantik ilişkiler için de kullanılabileceğini gösterirler. Yetişkinlerin bağlanma stillerini 1978 yılında Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall; güvenli, kaygılı ve kaçınan olarak sınıflandırıldıktan sonra bununla ilgili çalışmalar 1980 ortalarında başlamıştır (Selçuk vd., 2005). Shaver ve arkadaşları (1988), yetişkin bağlanma davranışlarını “bağlanmaya ilişkin kaygı” ve “bağlanmaya ilişkin kaçınma” olarak iki boyutta tanımlarlar. Burada Kaygılı kişiler, bağlanma figürlerinden ayrılmakta güçlük çeken, onlarla olan psikolojik mesafeyi en aza indirmek isteyen ve bağlanma figürü tarafından sürekli fark edilme isteği gibi davranışlar sergileyen kişilerden oluşur. Kaygı boyutunun; ayrılık kaygısı, onaylanmama kaygısı ve başkalarını memnun etme kaygısı ile ilişkili olacağı öngörülmektedir. Kaçınan kişiler, kendi kendine yetmeye odaklanan ve yalnızlıktan hoşlanan kişilerdir. Bu davranışlar kaçınma boyutu ile ilişkilidir. Kaygı ve kaçınma boyutları arttıkça ilişki doyumu azalmaktadır. Güvenli bağlanmanın ilişki doyumu ile olumlu yönde ilişkisi olduğu en kuvvetli bulgulardandır (Mikuliner ve Florian, 2002; Sümer vd., 2005). Bağlanma kuramcılarının çocuklukta ve yetişkinlikteki bağlanma stilleri arasında benzerlik olduğunu gösteren çalışmalarda bebeğin ya da çocuğun aile yapısında önemli değişiklikler olmadıkça bağlanma stillerinde %85 oranında süreklilik olabildiğini çalışmalarında yer vermişlerdir (Main, 1985). Bu sürekliliğin Yabancı Durum Sınıflamasında 12 aylık bebeklerin bağlanma stillerinin 17 yaşındaki bağlanma stillerini %70 oranında benzerlik gösterdiği ile ilgili çalışmalar bulunmaktadır (Svanberg, 1998). Özellikle güvenli bağlanma modeline sahip olan çocukların erken yetişkinliklerinde de güvenli bağlanma sürekliliğini koruduğu görülmektedir (Waters vd., 2000). Bununla beraber, çocuğun bağlanma figürü ile olan ilişkileri sonucu içselleştirdiği deneyimleri, yakın ilişkileri için prototip oluşturacaktır düşüncesi bağlanmanın bebeklikten yetişkinliğe sürekliliğini koruyacağı anlamına gelmemektedir. Bebeklikte biçimlenen bağlanma şekli, sonraki yıllarda değişmez değildir, ergenlikten sonraki yetişkinlik döneminde yaşanan romantik ilişkilerde ve sosyal çevrenin

oluşmasıyla, ilişkilerin gelişmesinde de değişim gösterebilmektedir (Fraley, 2002). Sosyal çevrelerdeki değişikliklere bağlı algılanan güven ve tehlike düzeyi bağlanma davranışını yeniden organize edilebilmektedir (Svanberg, 1998).

2.1.4. Yetişkin Romantik İlişkilerde Bağlanma Aktarımı

Yetişkin romantik bağlanma örüntüsünün aktarımı ile alakalı yapılan çalışmalar sonucu birbirine yakın deneysel bulguların olması aktarımı mümkün kılabilir (Obegi, Morisson ve Shaver, 2004). Bowlby, bebek bağlanma örüntüsünün gelişimsel süreçte, çevresel ve genetik faktörlerin etkisiyle, olasılıklara dayalı olarak sonradan değişim gösterebileceğinden söz etmektedir (Obegi vd., 2004). Buna göre, beklikte gelişen içsel çalışma modelleri kişinin romantik partnerine karşı davranışlarına rehberlik edeceğine inanılması yönündeki tahminlerdir (Bowlby, 1973; Fraley ve Shaver, 2000). İçsel çalışma modellerinin bebeklikten orta yetişkinlik dönemine kadar değişmeden görüldüğü birçok çalışmada bulunmaktadır (Waters vd., 2000; Hamilton, 2000; Hazan ve Shaver, 1987; Einav, 2014). Bowlby, bağlanma sisteminin kavramsal çerçevesini üç temel işlevle tanımlamıştı; yakınlık aramak, güvenli sığınak ve güvenli üs. Ebeveyn ile birlikteyken kendini güvende hisseden bebek, ilerde romantik ilişkisinde partnerinin yanında kendini güvende hissedebilmektedir. Bağlanılan figürünün güvenli bir liman sağlaması ve güvenli üs görevi görmesi gibi benzerlikler gözlemlenmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Yetişkin romantik ilişkiler Yabancı Durum Deneyi'nde bağlanma figürleriyle bebeklikteki gibi fiziksel veya psikolojik olarak ayrılma yaşadıklarında, aynı davranışsal tepkileri vermektedirler. Yetişkin romantik ilişkilerdeki farklar ise, romantik ilişkilerde ilişki karşılıklıdır ve hem destek almak hem destek vermek gereklidir. Bu durum anneler, bebekler ve çocuklar arasında karşılıklı değildir. Diğer bir fark ise, yetişkin romantik ilişkilerdeki cinselliktir (Hazan ve Shaver, 1987 ; Crowell vd., 2002). Bireyin bebeklikte ebeveyni ile deneyimlediği bağlanma davranış sisteminin (yine aynı biyolojik sistem ile) (Bowlby, 1969/1982) yetişkin romantik ilişkilerinde de davranışını yönetecek olmasıdır (Fraley ve Shaver, 2000). Örneğin, ebeveyni ile ilişkisi, temas yakınlık sıcaklık (proximity) Diğer bir deyişle, bebek-ebeveyn

ilişkisindeki bireysel farklılık özelliklerinin romantik ilişkilerdeki bireysel farklılık özellikleri ile de benzerlik gösterebileceğidir.

Gözlemleyerek öğrenme, yetişkin romantik bağlanma sürekliliğine yardımcı olabilmektedir (Bandura, 1986). Bununla ilgili araştırmalarda ebeveynin evliliği çocuğun karşılaştığı ilk romantik ilişkidir ve çocuk, anne babasının evliliğini yakından gözlemleyerek romantik ilişkide nasıl olunur modeline sahip olacaktır. Bu model, ona kendi ilişkilerinde yol gösterecektir ve dolayısıyla da romantik ilişkisel bazda kuşaklararası geçişi gözleme dayalı olarak sağlanabilecektir (Cassidy, 2000 ; Alder vd., 2018).

2.1.5 Bağlanma ve Evlilik Beklentisi

Kişinin içinde büyüdüğü ailede deneyimlediği ilişki anlayışı ilerde yaşayacağı romantik ilişki işleyişini önemli ölçüde etkilemektedir. Birey için ilk romantik ilişki, anne babasının ilişkisidir ve bunu da gözlemleyerek öğrenmektedir. Romantik ilişkilerden beklentiler de yine erken dönemde ebeveynlerin birbirleriyle olan ilişkilerini gözlemleyerek ve birbirleri ile olan hiyerarjik ilişki düzenini deneyimleyerek oluşabilmektedir (Hall, 2006 ; Larson vd., 1998 ; Einav, 2014). İlişkiye yönelik algıları, ebeveynlerini geçmiş yaşantılara dayalı olarak gözlemleyerek, evliliğe yönelik beklentileri, ilişkiler hakkında oluşan bilişsel bir şemayla; ilişkilerdeki davranışları ile oluşabilmektedir (Riggio ve Weiser, 2008; Soysal vd., 2016). Bu beklentileri ; iletişim şekli, duygusal yakınlık, cinsel ilişki, eşitlik, ev işleri, aile, arkadaşlık ve çocuk bakımı, uyumluluk, ve evleneceği kişinin kişilik ve fiziksel özellikleri oluşturmaktadır.Çocuklar ebeveyn evliliklerindeki mutsuzluklara tanık olduklarında, kendi evlilikleri ile ilgili idealist beklentiler (romantik aşka inanma) ya da kötümser beklentiler (ilişkidен kaçınma) geliştirebilmektedirler (Klein vd., 2011). Bazı araştırmalarda, çocukken büyüdüğümüz aile ortamında algılanan faktörlerin ve deneyimlenen bağlanma şekillerinin (ör., güvenli, kaygılı, kaçınmacı stiller) sonucunda yetişkinlikteki romantik ilişkilerdeki tutum, davranış ve düşüncelerin oluşmasındaki etkisi görülmektedir (Steinberg ve ark., 2006; Jarnecke ve South, 2013 ; Alder vd., 2018). Bağlanma ile ilgili araştırmalar 60 yıl öncesine dayanmaktadır ve ilk araştırmalar bebek-anne bağlanmasıyla başlar. Bebek annesi aracılığı ile ve annesinden alacağı bakım

ve destek ile çevreyi ve dünyayı tanıtmaya başlar. Gözlemlerken yakınlık arar ve güvenli alan için annelerinin orada olduklarını bilerek dünyayı keşfetmeye devam ederler. Anne, çocuklar için tehdit veya tehlike algıladıklarında onlar için güvenli sığınılacak bir limandır. Erken dönemde, kişinin öğrendiği; dünyanın sevildiğini hissettiği ve ihtiyaçlarının karşılandığı güvenli bir yer olması veya dünyanın onlar için tehlikeli olmasıdır. İhtiyaçlarının ara ara karşılandığı veya ihmal edildiği bir yerdir. Araştırmacılar erken dönem bağlanma teorisinden yola çıkarak, çocuk ve bağlanma figürü ile kurulan bağın yetişkinlikte romantik ilişkilerde bağlanma figürü ile kurulacak olan bağın kaynağı olacağını savunurlar (Bowlby,1988, Ainsworth,1978; Hazan ve Shaver, 1987). Erken dönemde çocuk-anne için belirlenen bağlanma şekilleri yetişkinlikteki bağlanma figürü ile de uyarlanarak, üç kategori (güvenli, kaçınmacı ve kaygılı) ile tanımlanmaktadır (Hazan ve Shaver,1987). Bağlanma davranışlarının evlilik memnuniyetini ve beklentisini çok yüksek oranda etkilediği ile ilgili çalışmalar bulunmaktadır (Alder vd., 2018; Malinen vd., 2012). Eşler birbirlerine ihtiyaç duyduklarında ulaşılabilir, zamanında cevap verebilirler ve eşlerine karşılıklı gerekli zamanı ve ilgiyi gösterebilirlerse evlilik memnuniyeti buna bağlı olarak artabilmektedir. Güvenli bağlanan kadınların ve erkeklerin eşlerinin de evliliklerinde daha memnun ve mutlu oldukları görülmektedir. Bağlanma davranışları güvenli alan geliştirerek eşlerin birbirlerine rahatlık ve güven vererek evlilik memnuniyetini de artırabilmektedirler. Burada bağlanma davranışları, ebeveynler ile olan deneyimleri (beklentileri) ve evlilik memnuniyetini dengeleyen ve düzenleyen konumunda yer almaktadır (Alder vd., 2018 ; Johnson ve ark., 2001; Sandberg ve ark., 2016). Bu, özellikle güvenli bağlanan eşlerin güvenli bağlanan eşlerlerinin algıladıkları tehdit ve stres, eşleri tarafından rahatlatılması ve regüle edilmesiyle (denge; duygu seviyesini ortaya çekmek) düzenlenebilmektedir (Elwood ve Williams, 2007; Devecigil, 2017). Kişinin kendi evliliğinde eşine ulaşılabilirliği, cevap verebilirliği ve birbirleri ile karşılıklı ilgilenmeleri sonucunda, kendi ebeveyninin evlilik deneyimleri ve evlilik memnuniyeti ile ilgili olumsuz düşüncelerini azaltmakta veya değiştirebilmektedir. Önceden yapılan çalışmalarda, evlilik algısının kuşaklar arası geçişi görülmekteydi, son zamanlarda yapılan çalışmalarda ise, bağlanma davranışının, ebeveyn evlilik algısı ve eşlerin evlilik memnuniyetini arttırdığı görülmektedir (Alder vd., 2018).

Yapılan çalışmalarda, kadınlara kıyasla, erkeklerin ebeveyn evlilik algısının, evlilik memnuniyeti ile olumlu yönde değişim gösterdiğine rastlanmaktadır (Alder vd., 2018). Diğer bir çalışmada, anne ve baba geçmiş ebeveyn yaşam deneyimleri ve kendi bebekleri ile olan ilişki ve tutumları gözlemlenir ve şimdiye kadar var olan tüm çalışma sonuçlarına göre burada çıkan farklılık; annelerin geçmiş deneyimleri ile bebeklerine karşı olan şimdiki tutumları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı yönünde olurken, daha olumsuz çocukluk deneyimleri algılayan babalar da ise olumlu evlilik desteği ile çocuklarına karşı daha duyarlı karşılık veren ebeveyn ilişkileri geliştirdikleri görülmektedir (Onyskiw, Harrison, Magil-Evans, 1997). Birçok araştırmacının da vardığı sonuca göre burada da görülen, ebeveynlerin algıladıkları olumsuz çocukluk deneyimlerine rağmen kaliteli evlilik ilişkileri (güvenli bağlananlarla) bu kısır döngünün tekrarını önleyebilmektedir (Belsky vd. 1989; Egeland vd., 1988; Hamner ve Turner, 1990; Kaufman ve Zigler, 1987; Rutter vd., 1983). Çalışmalarda deneyimlenen, tanık olunan olumlu ya da olumsuz ebeveyn algısının kişi tarafından aktarılabilmesidir (Shaver, 2005). Fakat, son zamanlarda yapılan çalışmalarda, bu aktarımın kadınlarda geçerli olmadığı yönünde olabileceğidir (Alder vd., 2018). Burada, kadınların şimdiki ilişkilerinde eşleri ile olan ilişkilerini iyileştirmeleri yönündeki çabaları ve özellikle bağlanma davranışını olumlu yönde geliştirerek sağlayabilmeleridir.

“Kişi hangi bağlanma şeklinden gelirse gelsin, çocukluk hikâyelerinden bir anlam çıkarırsa geçmişin duyguları bugünü etkilemeyi bırakır. Kişi neden geçmişte öyle davrandığını, savunma sistemlerini anlamlandırır. Bu içsel bakış sayesinde, hikâyesinden anlam çıkarmaya ve bu da bugünkü ilişkilerdeki bağlanma şeklini güvenli bağlanmaya dönüştürmesine yardımcı olur (Devecgil, 2017).

2.1.6 Bağlanmanın Kuşaklararası Aktarımı

Kuşak, genellikle aynı yıllarda doğmuş, aynı çağın şartlarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, kaderi yaşamış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişilerin topluluğudur (Türk Dil Kurumu). Sosyolog Durkheim’a göre, her kuşak önceki kuşağın aktardığı kültürel modellere dayanarak sosyalleşecektir (1902-1903). Aktarım, sosyalleşme sürecinde çok önemli rol oynar. Aile bünyesinde

gerçekleşen eğitim küçük yaşlardan başlar ve kuşaklar arası geçişi koşullandıran ilk öğrenmelerin temelinde yatar. Ailenin kişi üzerindeki etkisi çok büyüktür çünkü burada en temel sosyal kodlar (örneğin sofrada düzgün oturmayı öğrenmek ki bu da paylaşılan çevresel deneyim olarak adlandırılır) ve sosyal ilişkilerin temelini oluşturan deneyimler ve değerler aktarılır. Kişi yaşamı boyunca çok fazla etki kaynağı ile karşılaşır. Başka ortamlar kişinin sosyal gelişimine katkı koyar. Aktarım aile ortamı ile sınırlı bir olgu değildir. Kişi, zaman içinde kendisi ile ilgili bilgiler edinmeyi ve planlarını ilgilerine yönelik geliştirmeyi görür ve uygular. Kuşaktan kuşağa geçiş, sosyokültürel, ekonomik, psikolojik, pedagojik ve benzer değişimleri barındırır. Bir toplumun kültürü, özellikle aile içindeki değişimleri; yeni bir düşünme, olma ve yapma ile değişebilir. Bu değişimlerle oluşan toplum mutasyonları aktarılan miras ile alınan arasına girmektedir. Aktarım, aile tarafından sosyal olarak kurulan ve güvence altına alınan bir nesep bağıdır. Gerçekliğin kılarken, bugün aile biriminin tanımı yapılırken, uzmanlar tarafından zorlanılmaktadır. Meirieu'nün (1997) öne sürdüğü "aile, aynı buzdolabını kullanan kişiler topluluğudur." "Artık aynı televizyon ekranına bakan kişiler topluluğu bile diyemiyoruz, çünkü bugün varlıklı olmayan ailelerde dahi her odada bir televizyon vardır" (Lahaye ve ark. 2010). Boşanmaların artmasıyla, tek ebeveynli aileler, yeniden evlenmeler ile kurulan aileler de artmaktadır. Bu durumda, zamanla mutasyona uğrayan sosyalleşme biçimleri ve yapılarındaki çeşitlilik ile aktarım da karmaşıklaşmakta ve zayıflamaktadır (Lahaye, Pourtois, Desmet, 2010). Bağlanma, büyük ailelerde aile içinde yaşanan deneyimler ve aile bağlarını gözlemleyerek oluşmaktadır. Aile içinde öğrenilen bağlanmanın niteliği gelecekteki bağlanmanın niteliği için model oluşturmaktadır (Lieberman, 1979). Bağlanmanın aktarımıyla ilgili çalışmalar, daha çok ebeveyn ile çocuk arasında olduğu çalışmalarda görülmektedir. Erken çocukluk döneminde ebeveyn ile kurulan ve gelişen, temel güven duygusunu oluşturan bağlanma biçimi, yaşamın sonraki yıllarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyerek, sonraki kuşaklara aktarıldığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Ebeveynle bağlanmanın kuşaklararası aktarımı ile ilgili yapılan ilk araştırmalar Main ve meslektaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Annenin bağlanma biçimi ile çocuğununki arasında % 75'lik bir uygunluk olduğu görülmektedir (Main ve Goldwyn, 1984; Main, 1985). Babalar örneğinde bu uygunluk %69 olarak

görülmektedir. Ainsworth ve Eichberg, bu uygunluğu vakaların %82'sinde ortaya koymaktadır (1991). Grossman %78 ile %85 uygunluk olduğunu göstermiştir (1988).

3. BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ebeveyne bağlanma ile yakınromantik ilişkilerde bağlanma örüntüsünün üç kuşak, kuşaklararası geçiş özelliği ve üçüncü kuşaktaki evlilik beklentisinin saptanması amacıyla yapılmış tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2 Evren Ve Örneklem

Araştırma evrenini, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaşayan anneanne, anne ve kızları olmak üzere üç kuşak oluşturmaktadır.

Çalışma grubunda 104 anneanne, 104 anne ve 104 kız çocuk olmak üzere toplam 312 kişi yer almaktadır. Çalışma grubu olasılıklı/seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi olan amaçsal örnekleme yöntemlerinden biri olan kartopu örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Kartopu örnekleme yöntemi özel ya da mahrem değişkenler üzerinde çalışırken ya da başka yollarla örnekleme yapabilmek ve veri toplamak imkânsız olduğu durumlarda kullanılan örnekleme yöntemidir. Bu tür durumlarda ilk araştırma grubu ya da bireyler bulunduktan sonra, bu bireyler aracılığı ile yeni denekler bulmaya dayanan örnekleme yöntemidir (Erkuş, 2013). Araştırmanın ilk aşamasında, anneanne, anne ve kızlarından oluşan üç nesilin belirlenmesinde örnekleme dâhil edilme kriteri olarak, kızların 18 yaş ve üzeri olması ile annelerin ve anneannelerin ise değerlendirme ve bilgi toplama araçlarındaki soruları anlayabilecek yeterlilikte olması aranmıştır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak her 1. ve 2. nesil ve 3. nesil evlilere aynı 'Demografik Bilgi Formu', 3. nesil bekârlara ayrı 'Demografik Bilgi Formu' her 3 nesile de 'Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği I – II', 'Yakın İlişkilerde Yaşantısal Envanteri (YİYE II) Ölçeği' kullanılmış, üçüncü kuşak evli veya bekârlara ayrıca 'Evlilik Beklentisi Ölçeği' kullanılmıştır.

3.3.1 Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda katılımcılarla ilgili yaş, medeni durum, eğitim durumu, mesleği, doğum sıralaması, ebeveyn ilişkileri, evlilik süreleri, evlilik yaşları ve yakın romantik ilişki sürelerini irdeleyen sorulardan oluşmaktadır.

3.3.2 Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği I – II (ABBÖ)

Ölçeğin orijinal adı The Parental Bonding Instrument (PBI), Parker ve arkadaşları tarafından 1979 yılında geliştirilmiştir. Kişinin algısı açısından anne ve babası ile kurduğu yapısını geriye dönük olarak değerlendirmektedir. PBI'nın Türkçe'ye geliştirilip, uyarlaması Kapçı ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir (2006). Uyarlama sonucunda ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği anne formunda tüm ölçek için Cronbach alfa değeri. 90, baba formu için. 89 olarak bulunmuştur. Alt ölçekler için bakıldığında ilgi/kontrol boyutunda bu değerler anne formu için. 91, baba formu için. 90, koruma boyutunda ise anneler için. 64, babalar için. 78'dir. Geçerlilik ve güvenilirliğe ilişkin bulgular sonucunda ABBÖ'nin psikometrik özelliklerinin doyurucu olduğu görülmektedir. ABBÖ (Anne Babaya Bağlanma Ölçeği)'nin tek sınırlılığı, klinik gruplarla bir karşılaştırma yapılmamış olmasıdır. ABBÖ, Kapçı ve ark. Tarafından Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği – I ve II adı altında kullanılmaktadır. 4'lü likert-tipi derecelendirme olan maddelerde; Tamamen böyleydi karşılığı 3, Kısmen böyleydi karşılığı 2, Pek böyle değildi karşılığı 1, Hiç böyle değildi karşılığı 0 şeklinde puanlanıyor. Tersine puanlanan maddelerde ise (2, 4, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 23 ve 24. maddeler), puanlama 0 – 3 şeklindedir. Hem toplam ölçekte, hem de iki alt ölçekte puan

artışı olumlu bağlanmayı ifade ediyor. Ölçekteki 8., 9., 10., 13., 19., 20. ve 23. maddeler ikinci alt ölçekte (aşırı koruma), diğer maddeler ise ilgi/kontrol adlı birinci alt ölçekte toplanmaktadır. Ölçeğin puanlaması; ilgi alt boyutu için puanlar 0-36 arasında, kontrol/aşırı koruma alt boyutunda ise puanlar 0-39 arasında değişmektedir. İlgi alt boyutu için yüksek puan sıcak, anlayışlı ve kabul edici olarak algılanan, düşük puan ise soğuk ve reddedici olarak algılanan ana babayı yansıtmaktadır. Kontrol/aşırı koruma alt boyutunda yüksek puanlar aşırı kontrolcü ya da özerkliğe izin vermeyen ana baba algısına işaret etmektedir.

Bu araştırmada Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği I formu için uygulanan Cronbach alfa testi sonuçlarına göre güvenirlik katsayısının 0,78 ile 0,82 arasında değiştiği saptanmıştır. Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği II formuna ait Cronbach alfa katsayısı ise 0,88 ile 0,91 arasında değişmektedir.

3.3.3. Yakın İlişkilerde Yaşantısal Envanteri - II

Farley ve arkadaşları (2000) tarafından geliştirilen Experiences in Close Relationships (ECR)'in Türkçeye uyarlaması Yakın İlişkide Yaşantılar Envanteri (YİYE II) olarak Sümer (2006) tarafından yapılmıştır.

Kaçınma ve kaygı boyutları Cronbach alfa katsayıları. 90 ve. 86 ile yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu gözlenmiştir. Test-tekrar test güvenirliği için yapılan analiz sonucunda kaygı boyutunun. 82, kaçınma boyutunun da. 81 oranında sahip olduğu bulunmuştur.

Otuz altı maddeden oluşan YİYE II, 18'i kaygı ve 18'i kaçınma boyutlarını değerlendiren iki alt ölçekten oluşmaktadır. Her bir maddenin romantik ilişkilerdeki duygu ve düşüncelerini ne oranda yansıttığı 7'li likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmektedir. Buna göre 1:Hiç katılmıyorum, 4: Kararsızım/ Fikrim yok, 7: Tamamen katılıyorum şeklinde katılımcılar düşüncelerini değerlendirecektir. Ölçek, kaçınma ve kaygı olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Kaçınmacı bağlanma boyutu; çift sayı olan maddelerin ortalaması alınarak, kaygılı bağlanma boyutu; tek sayı olan maddelerin ortalaması alınarak hesaplanmaktadır. Ters kodlanan maddeler: 4, 8, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 26, 30, 32, 34, 36'dır.

Bu çalışmada elde edilen verilere ilişkin Cronbach alfa katsayısının 0,71 ile 0,82 arasında değiştiği saptanmıştır.

3.3.4. Evlilik Beklentisi Ölçeği (Marriage Expectation Scale) :

Jones ve Nelson (1996) tarafından geliştirilen orjinal adı Marriage Expectation Scale olan “Evlilik Beklentisi Ölçeği” evliliğe yönelik beklentileri ölçmektedir. Evlilik Beklentisi Ölçeği 2016 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi öğretim görevlileri Prof. Dr. Ferda Aysan ve arkadaşları tarafından türkçeye uyarlanarak ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. Öncelikle ölçeğin dil geçerlilik katsayısı. 98 olarak bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı. 93, test-tekrar test güvenirlik katsayısı ise. 97 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tek faktörlü yapısı doğrulayıcı faktör analizi yöntemiyle test edilmiştir. Araştırma sonuçları, ölçeğin tek faktörlü yapısının doğrulandığını ve evlilik beklentilerini ölçmede kullanılabileceğini ortaya koymaktadır.

40 maddelik, 5’li likert tipi tek boyutlu bir ölçektir. Evlilikte samimiyet, eşitlik ve uyumluluk ilgili beklentiler ölçülmektedir. Samimiyeti ölçen maddeler; iletişim, duygusal yakınlık ve cinsel ilişki ile ilgilidir. Eşitliği ölçen maddeler; ev işleri, aile, arkadaşlık ve çocuk bakımını kapsayan maddelerdir. Uyumluluğu ölçen maddeler; evleneceği kişinin kişilik ve fiziksel özellikleri ile ilgilidir (Jones ve Nelson,1996).Ölçekten alınacak düşük puan evlilikle ilgili kötümser beklentiyi, yüksek puan idealist beklentiyi, ortalama puan ise gerçekçi bir beklentiyi işaret etmektedir. Ölçekten alınacak en düşük puan 40 en yüksek puan ise 120’dir. Sıfır ile 85 puan aralığı kötümser, 86-96 puan aralığı gerçekçi, 97-120 puan aralığı idealist beklenti olarak sınıflandırılmıştır (Jones ve Nelson 1996). Jones ve Nelson tarafından yapılan ölçeğin geliştirme çalışmalarında test tekrar test güvenirlik katsayısı. 80, iç tutarlılığını belirlemek için hesaplanan Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ise. 79 olarak bulunmuştur.

Bu çalışmada evlilik beklentisi ölçeğine ait Cronbach alfa katsayısı 0,76 bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 17.04.2018 – 07-12.2018 tarihleri arasında, araştırmacı tarafından yüz-yüze görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma verileri, örnekleme dâhil edilme kriterlerine uyan ve çalışmaya gönüllü olan üç nesil üzerinden toplanmıştır. Bu bağlamda araştırma anketleri yedi aylık bir süre içinde, kapalı zarf içinde dağıt topa yöntemi kullanılarak katılımcılara ulaştırılmıştır. Anketler sırasıyla birinci ve ikinci kuşak için (anneanne, anne) ve evli olan üçüncü kuşak için Sosyodemografik Form ve Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği – I ve II, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE- II). Üçüncü kuşak bekâr katılımcılar için geliştirilmiş Sosyodemografik Form, Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği – I ve II, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE- II) ve Evlilik Beklentisi Ölçeği sırasıyla verilmiştir.

3.5. Verilerin İstatistiksel Değerlendirilmesi

Araştırmada üç kuşaktan elde edilen verilerin istatistikse çözümlenmesinde IBM Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 ve IBM AMOS 21.0 paket programlarından faydalanılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen üç kuşağın sosyo-demografik özelliklerinin, evliliğe ilişkin özelliklerinin ve ebeveynlerinin evliliklerine ilişkin görüşlerinin saptanmasında frekans analiz kullanılmış ve elde edilen bulgular frekans dağılım tabloları ile gösterilmiştir.

Araştırmaya katılan anneannelerin, annelerin ve çocukların Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeğinden ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanterinden aldıkları puanlara ait ortalama, standart sapma, alt ve üst değer gibi tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Ayrıca çocukların Evlilik Beklentisi Ölçeğinden aldıkları puanlara ait tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Araştırma kapsamına alınan üç kuşağın anne-babaya ilişkin görüşleri ve bağlanma stilleri arasındaki geçişin incelenmesinde Yapısal Eşitlik Modellemesi kullanılmıştır. III.'üncü neslin anne-baba bağlanması, yakın ilişkiler ölçeği puanları ile evlilik beklentisi arasındaki ilişki Spearman korelasyon analizi ile incelenmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 1

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı

	Anneanne (n=104)		Anne (n=104)		Çocuk (n=104)	
	N	%	n	%	n	%
Yaş	73,13±8,13		49,19±7,14		24,80±5,97	
Öğrenim durumu						
Bir okul bitirmemiş	20	19,23	-	-	-	-
İlkokul	72	69,23	7	6,73	-	-
Ortaokul	8	7,69	11	10,58	3	2,88
Lise	4	3,85	53	50,96	16	15,38
Lisans/Lisansüstü	-	-	33	31,73	85	81,73
Yaşanılan yer						
Köy	63	60,58	43	41,35	36	34,62
Şehir	41	39,42	61	58,65	68	65,38
Medeni durum						
Bekar	-	-	-	-	80	76,92
Evli	59	56,73	89	85,58	24	23,08
Boşanmış	7	6,73	12	11,54	-	-
Dul	38	36,54	3	2,88	-	-
Gelir düzeyi						
Düşük	11	10,58	6	5,77	3	2,88
Orta	87	83,65	82	78,85	89	85,58
Yüksek	6	5,77	16	15,38	12	11,54
Medeni durum*						
Anlaşarak	18	17,31	65	62,50	24	100,00
Görücü usulü (isteyerek)	72	69,23	38	36,54	-	-
Görücü usulü (istemeyerek)	9	8,65	-	-	-	-
Kaçarak	5	4,81	1	0,96	-	-
Kardeş Sayıları	5,50±2,0		3,50±1,50		2,00±0,50	
Evlenme yaşı*	19,10±3,67		22,03±4,83		26,00±4,42	
Anne olma yaşı*	20,58±3,94		22,87±3,85		27,62±4,47	

*Sadece evli olan III. nesil bireyler alınmıştır.

Tablo 1.'de araştırma kapsamına alınan katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1. incelendiğinde I.'nci kuşağın (anneanne) yaş ortalamasının $73,13 \pm 8,13$, II.'nci kuşağın (anne) yaş ortalamasının $49,19 \pm 7,14$ ve III.'ncü kuşağın yaş ortalamasının $24,80 \pm 5,97$ olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya dâhil edilen I.'nci kuşağın %19,23'ünün bir okul bitirmemiş olduğu, %69,23'ünün ilkokul, %7,69'unun ortaokul, %3,85'inin lise mezunu olduğu, %60,58'inin köyde, %39,42'sinin şehirde yaşadığı, %56,73'ünün evli, %6,73'ünün boşanmış ve %36,54'ünün dul olduğu görülmüştür. I. kuşağın katılımcıların %10,58'i gelirinin düşük, %83,65'i orta ve %5,77'si yüksek olduğunu ifade etmiştir.

II.'nci kuşağın katılımcıların %6,73'ünün ilkokul, %10,58'inin ortaokul, %50,96'sının lise ve %31,73'ünün lisans/lisansüstü düzeyde eğitim aldığı, %41,35'inin köyde ve %58,65'inin şehirde ikamet ettiği saptanmıştır. II.'nci kuşağın katılımcıların %85,58'inin evli, %11,54'ünün boşanmış ve %2,88'inin dul olduğu, %5,77'sinin gelirinin düşük, %78,85'inin orta ve %15,38'inin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan III.'üncü kuşak bireylerin %2,88'inin ortaokul mezunu, %15,38'inin lise ve %81,73'ünün lisans/lisansüstü mezunu olduğu, %34,62'sinin köyde, %65,38'inin şehirde yaşadığı, %76,92'sinin bekâr, %23,08'sinin evli olduğu, %2,88'inin gelirinin düşük, %85,58'inin gelirinin orta ve %11,54'ünün yüksek olduğu belirlenmiştir.

I.'nci kuşağın (anneanne) 69,23'ünün görücü usulü (anlaşarak) evlendiği, II.'nci kuşağın (anne) %62,50'sinin ve III.'ncü kuşağın %100'ünün anlaşarak evlendiği görülmüştür

I.'nci kuşağın (anneanne) kardeş sayısının $5,50 \pm 2,0$, II.'nci kuşağın (anne) kardeş sayısının ortalama $3,50 \pm 1,50$ ve III.'ncü kuşağın yaş ortalamasının $2,00 \pm 0,50$ olduğu görülmüştür. Kuşaklara göre evlenme ve anne olma yaşları incelendiğinde, I.'nci kuşağın (anneanne) evlilik yaşı ortalamasının $19,10 \pm 3,67$, II.'nci kuşağın (anne) $22,03 \pm 4,83$ ve III.'ncü kuşağın $26,00 \pm 4,42$ olduğu, I.'nci kuşağın (anneanne) anne olma yaşı ortalamasının $20,58 \pm 3,94$,

II.'nci kuşağın (anne) $22,87 \pm 3,85$ ve III.'ncü kuşağın $27,62 \pm 4,47$ olduğu saptanmıştır.

Tablo 2

Katılımcıların ebeveynlerinin evliliğine ilişkin özelliklerine göre dağılımı

	Anneanne (n=104)		Anne (n=104)		Çocuk (n=104)	
	N	%	N	%	n	%
Annem evliliğinde mutludur						
Katılıyorum	72	69,23	74	71,15	73	70,19
Kararsızım	16	15,38	15	14,42	15	14,42
Katılmıyorum	16	15,38	15	14,42	16	15,38
Babam evliliğinde mutludur						
Katılıyorum	76	73,08	80	76,92	70	67,31
Kararsızım	17	16,35	11	10,58	16	15,38
Katılmıyorum	11	10,58	13	12,50	18	17,31
Annem ve babamın evliliği örnek alınacak bir evliliktir						
Katılıyorum	66	63,46	66	63,46	54	51,92
Kararsızım	22	21,15	20	19,23	27	25,96
Katılmıyorum	16	15,38	18	17,31	23	22,12

Tablo 2.'de katılımcıların ebeveynlerinin evliliğine ilişkin özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan I.'nci kuşak bireylerin %69,23'ü annesinin evliliğinde mutlu olduğunu, %15,38'i mutlu olmadığını ve %15,38'i bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. I.'nci kuşak bireylerin %73,08'i babalarının evliliğinde mutlu olduğunu, %10,58'i mutlu olmadığını ve %16,35'i bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir. Araştırmaya katılan I.'nci kuşak bireylerin %63,46'sı anne ve babalarının evliliklerinin örnek alınacak bir evlilik olduğunu, %15,38'i anne ve babalarının evliliklerinin örnek alınacak bir evlilik olmadığını ve %21,15'i bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir.

II.'nci kuşak bireylerin %71,15'i annesinin evliliğinde mutlu olduğunu, %14,42'si mutlu olmadığını ve %14,42'si bu konuda kararsız olduğunu, %76,92'si babalarının evliliğinde mutlu olduğunu, %12,50'si mutlu olmadığını ve %10,58'i bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir. II.'nci kuşak bireylerin

%63,46'sı anne ve babalarının evliliklerinin örnek alınacak bir evlilik olduğunu, %17,31'i anne ve babalarının evliliklerinin örnek alınacak bir evlilik olmadığını ve %19,23'ü bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya dahil edilen III.'ncü kuşak bireylerin %70,19'u annesinin evliliğinde mutlu olduğunu, %15,38'i mutlu olmadığını ve %14,42'si bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir. III.'ncü kuşak bireylerin %67,31'i babalarının evliliğinde mutlu olduğunu, %17,31'i mutlu olmadığını ve %15,38'i bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. III.'ncü kuşak bireylerin %51,92'si anne ve babalarının evliliklerinin örnek alınacak bir evlilik olduğunu, %22,12'si anne ve babalarının evliliklerinin örnek alınacak bir evlilik olmadığını ve %25,96'sı bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir.

Tablo 3

Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeğinden ve Yakın Romantik İlişkilerde Yaşantılar Envanterinden aldıkları puanlara ait tanımlayıcı istatistikler

	Anneanne		Anne		Çocuk	
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S
Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği (Anne)	28,56	13,39	26,61	12,74	19,50	10,32
Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği (Baba)	29,23	14,99	26,72	13,09	23,40	13,31
Kaçınmacı Bağlanma	2,87	1,31	2,68	1,08	2,85	1,13
Kaygılı Bağlanma	2,93	0,95	2,98	0,97	3,16	0,86
Evlilik Beklentisi Ölçeği	-	-	-	-	140,06	13,88

Araştırmaya alınan I.'nci kuşak bireylerin Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği anne formundan aldıkları puan ortalaması $28,56 \pm 13,39$, baba formundan aldıkları puan ortalaması ise $29,23 \pm 14,99$ 'dur. I.'nci kuşak bireyler Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanterinde bulunan kaçınmacı bağlanma alt boyutundan $\bar{x}=2,87 \pm 1,31$ puan, kaygılı bağlanma alt boyutundan $\bar{x}=2,93 \pm 0,95$ puan almıştır. II.'nci kuşak bireylerin Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği anne formundan aldıkları puan ortalaması $26,61 \pm 12,74$, baba formundan aldıkları puan ortalaması ise $26,72 \pm 13,09$ 'dur. Araştırmaya katılan I.'nci kuşak bireyler Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanterinde bulunan kaçınmacı bağlanma alt

boyutundan $\bar{x}=2,68\pm1,08$ puan, kaygılı bağlanma alt boyutundan $\bar{x}=2,98\pm0,97$ puan almıştır.

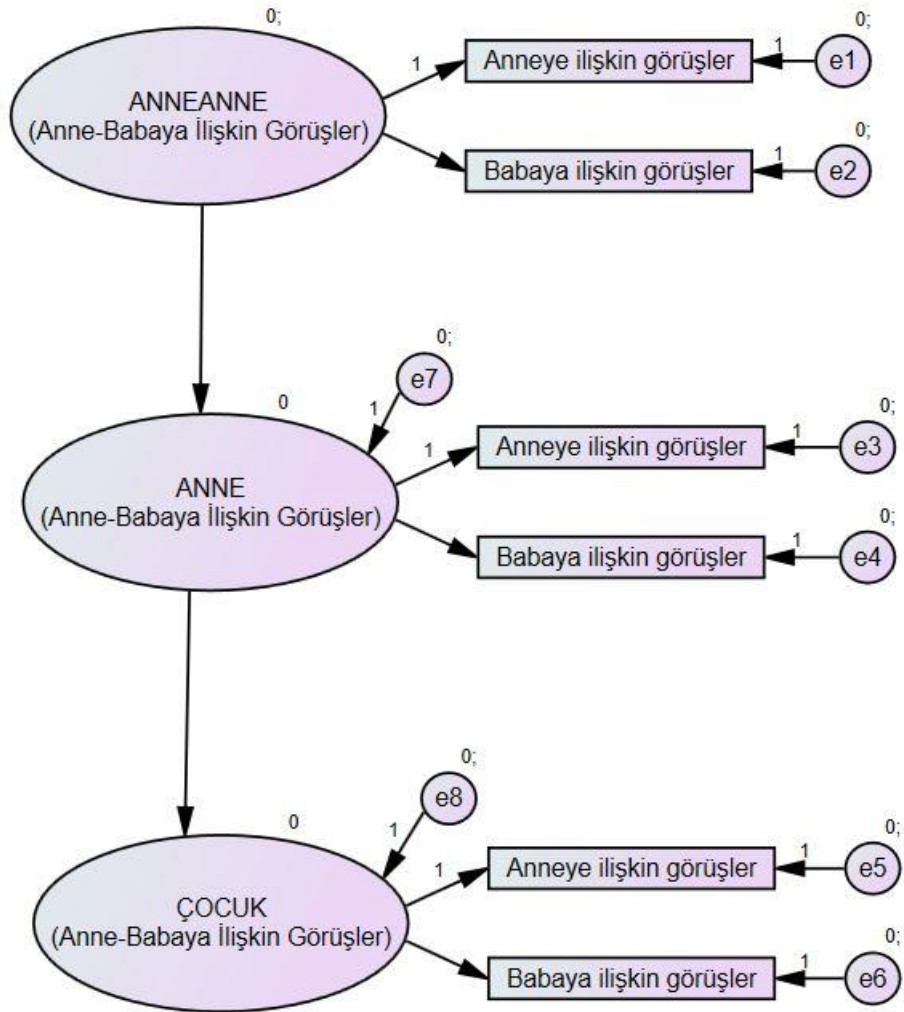
Araştırmaya dâhil edilen III.'üncü kuşak bireylerin Anne-Babaya İlişkin Görüşler Ölçeği anne formundan aldıkları puan ortalaması $19,50\pm10,32$, baba formundan aldıkları puan ortalaması ise $23,40\pm13,31$ 'dir. III.'üncü kuşak bireyler Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanterinde bulunan kaçınmacı bağlanma alt boyutundan $\bar{x}=2,85\pm1,13$ puan, kaygılı bağlanma alt boyutundan $\bar{x}=3,16\pm0,86$ puan almıştır. Araştırma kapsamına alınan çocukların evlilik beklentisi ölçeğinden aldıkları puan ortalaması $140,06\pm3,88$ bulunmuştur.

Tablo 4

Kuşakların anneye ve babaya bağlanma geçişlerine ilişkin sonuçları

			Tahminci	SH	C.R.	P
Anne	<---	Anneanne	0,328	0,123	2,662	0,008*
Çocuk	<---	Anne	0,373	0,033	11,170	0,165

* $p<0,05$

Şekil I. Kuşakların anneye ve babaya bağlanma geçişlerine ilişkin path diagramı

Tablo 4 ve Şekil I.'de kuşakların anneye ve babaya bağlanma geçişlerine ilişkin kurulan yapısal eşitlik modeline ilişkin path(yol) analizi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4 ve Şekil I. incelediğinde araştırmaya dâhil edilen I.'nci kuşak(Anneanne) bireylerin anneye ve babaya bağlanmalarının II.'nci kuşağa(Anne) geçtiği saptanmıştır ($\beta=0,328, p=0,008<0,05$). Araştırma kapsamına alınan II.'nci kuşak(Anne) bireylerin anneye ve babaya bağlanmalarının ise III.'üncü kuşağa (Kızlar/ Çocuk) geçmediği belirlenmiştir ($\beta=0,0,373, p=0,165>0,05$).

Tablo 4.1.

Kuşakların anneye ve babaya bağlanma aktarımına ilişkin modele ait uyum iyiliği indeksleri

Uyum İyiliği İndeksleri	Hesaplanan Değer	Uyum
χ^2/sd (ki kare / serbestlik derecesi)	0,848	Mükemmel
Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA)	0,002	Mükemmel
Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI)	0,957	Mükemmel
Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI)	0,998	Mükemmel
İyilik Uyum İndeksi (GFI)	0,982	Mükemmel
Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI)	0,946	Kabul edilebilir

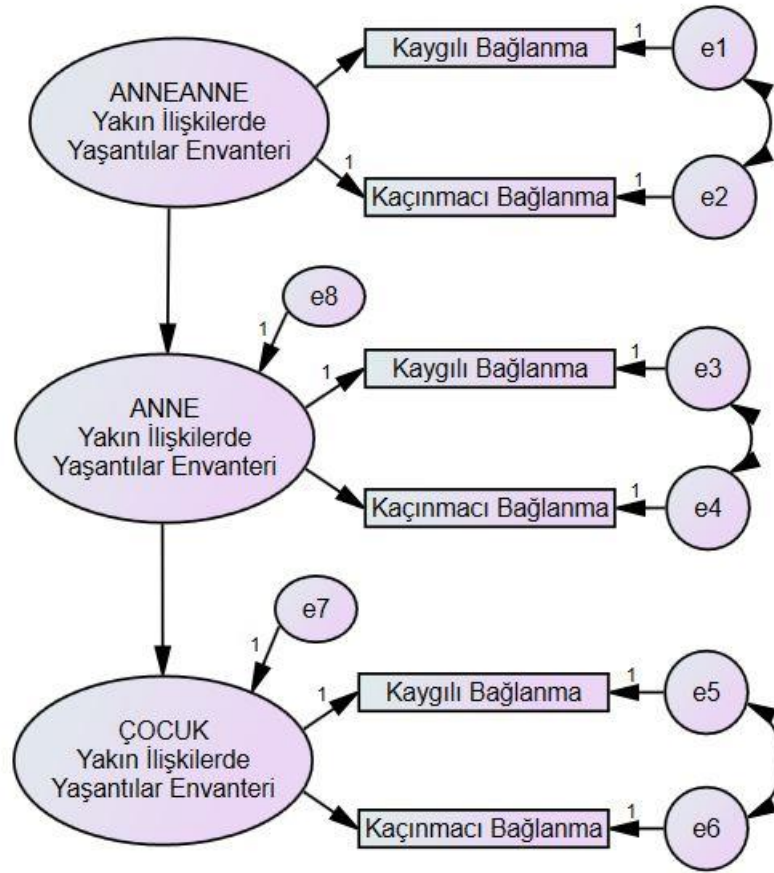
Tablo 4.1.'de *kuşakların anneye ve babaya bağlanma aktarımına ilişkin kurulan modele ait uyum iyiliği indeksleri gösterilmiştir.*

Tablo 4.1.'de verile uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde, nesillerin anneye ve babaya bağlanma geçişlerine ilişkin kurulan modelin χ^2/sd , Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) ve İyilik Uyum İndeksi (GFI) açısından mükemmel uyuma sahip olduğu, Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI) açısından ise kabul edilebilir uyuma sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5

Kuşakların yakın romantik ilişkiler aktarımına ilişkin sonuçlar

			Tahminci	SH	C.R.	P
Anne	<---	Anneanne	0,045	0,123	0,338	0,735
Çocuk	<---	Anne	0,251	0,202	1,244	0,214

Şekil II. Kuşakların yakın romantik ilişkiler aktarımına ilişkin geçişlerine ilişkin path diagramı

Tablo 5 ve Şekil II.'de araştırmaya dâhil edilen 3 kuşağın *yakın ilişkiler aktarımlarına dair* kurulan yapısal eşitlik modeline ilişkin path(yol) analizi sonuçlara yer verilmiştir.

Tablo 4 ve Şekil I. incelediğinde araştırmaya alınan I.'nci kuşak(Anneanne) bireylerin yakın ilişkilerininII.'nci kuşak(Arne) geçmediği saptanmıştır ($\beta=0,045, p=0,735>0,05$). Benzer şekilde II.'nci kuşak(Arne) bireylerin yakın romantik ilişkilerinin ise III.'üncü kuşağa (Kızlar/Çocuk) geçmediği belirlenmiştir ($\beta=0,0,251, p=0,214>0,05$).

Tablo 5.1.

Kuşakların yakın romantik ilişkiler aktarımına ilişkin modele ait uyum iyiliği indeksleri

Uyum İyiliği İndeksleri	Hesaplanan Değer	Uyum
χ^2/sd (ki kare / serbestlik derecesi)	0,868	Mükemmel
Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA)	0,001	Mükemmel
Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI)	0,944	Mükemmel
Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI)	1,000	Mükemmel
İyilik Uyum İndeksi (GFI)	0,981	Mükemmel
Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI)	0,944	Kabul edilebilir

Tablo 5.1.'de gösterilen nesillerin yakın ilişkiler geçişlerine ilişkin kurulan modele ait uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde, oluşturulan yapısal eşitlik modelinin χ^2/sd , Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) ve İyilik Uyum İndeksi (GFI) açısından mükemmel uyuma sahip olduğu, Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI) açısından ise kabul edilebilir uyuma sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6

III.'üncü kuşağın anne-baba bağlanması, yakın romantik ilişkiler ölçeği puanları ile evlilik beklentisi arasındaki ilişki

		Anneye ilişkin görüşler	Babaya ilişkin görüşler	Kaçınmacı Bağlanma	Kaygılı Bağlanma	Evlilik Beklentisi Ölçeği
Evlilik Beklentisi Ölçeği	r	-0,178	0,068	-0,153	0,146	1,000
	p	0,070	0,490	0,120	0,138	

* $p < 0,05$

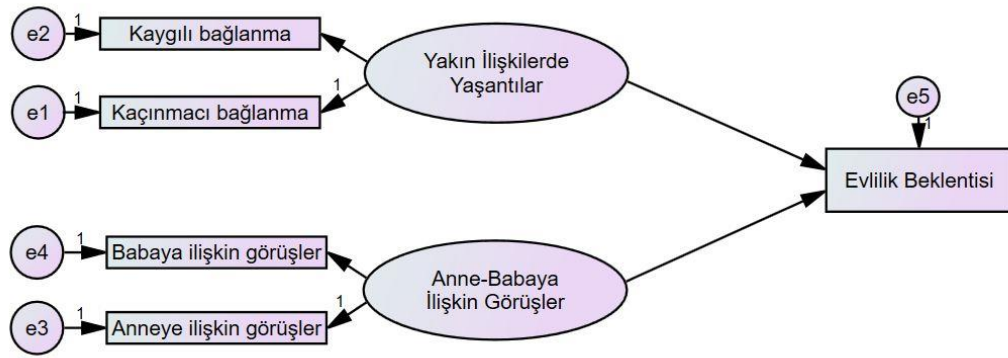
III.'üncü kuşağın anne-baba bağlanması, yakın romantik ilişkiler ölçeği puanları ile evlilik beklentisi arasındaki ilişkiye dair yapılan Spearman korelasyon analizi sonuçları Tablo 6.'da gösterilmiştir. III'üncü kuşakların evlilik beklentisi ile anne ve babaya bağlanma, yakın romantik ilişkilerde bağlanma stili açısından bir fark bulunmamıştır.

Tablo 7

3. kuşağın Anne-baba bağlanması ve yakın romantik ilişkiler ölçeği puanlarının evlilik beklentisine etkisi

			Tahminci	SH	C.R.	P
Evlilik beklentisi	<---	Yakın ilişkiler	-0,003	0,095	0,031	0,975
Evlilik beklentisi	<---	Anne-baba bağlanması	-0,084	0,201	0,418	0,676

* $p < 0,05$

Şekil III. *3. kuşağın Anne-baba bağlanması ve yakın romantik ilişkiler ölçeği puanlarının evlilik beklentisine etkisi ilişkin path diagramı*

Tablo 7.1.*Kuşakların yakın ilişkiler geçişlerine ilişkin modele ait uyum iyiliği indeksleri*

Uyum İyiliği İndeksleri	Hesaplanan Değer	Uyum
χ^2/sd (ki kare / serbestlik derecesi)	3,001	Kabul Edilebilir
Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA)	0,139	Kötü uyum
Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI)	0,916	Kabul Edilebilir
Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI)	0,907	Kabul Edilebilir
İyilik Uyum İndeksi (GFI)	0,965	Mükemmel
Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI)	0,824	Kötü uyum

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu araştırmada, bağlanma kuramı; ebeveyne bağlanma ve yetişkin romantik ilişkilerde bağlanmanın üç kuşak (anneanne, anne ve yetişkin kızlarına) kuşaklararası aktarım ve üçüncü kuşak yetişkin kızlarının bağlanma aktarımına bağlı olarak evlilik beklentisine olan etkisi araştırılmıştır. Bu çalışmada, araştırma kapsamına giren katılımcıların sosyodemografik özelliklerine göre dağılımı, ebeveyne ve yetişkin romantik ilişkilerde bağlanma aktarımının üç kuşak aktarım modellenmesine ilişkin sonuçlar literatür ile tartışılmıştır.

5.1. Ebeveyne Bağlanma Aktarımı

Araştırmada, ebeveyne bağlanmada üç kuşak anneanne, anne ve kızlarının bağlanma aktarımına bakıldığında birinci kuşak anneannelerin ebeveyn bağlanmalarının ikinci kuşak annelere aktarımı görülmektedir. Ebeveyne bağlanma aktarımı, ebeveyn içsel bağlanma modelleri, bebek-ebeveyn içsel bağlanma modelleri ile uyumlu olduğunda gerçekleştiği görülmektedir (Benoit ve Parker 1994; Main, Kaplan & Cassidy, 1986; Fonagy, Steele & Steele, 1991; Van Ijzendoorn, 1995; Obegi ve ark., 2015). Bebeklikten erken çocukluk dönemine kadar bakım veren birincil kişi ile olan deneyimler kişinin içsel çalışma modellerini yapılandırıldığını ve yaşam boyu bağlanma örüntüsünün bu dönemlerde elde edilen zihinsel temsillerle sağlandığı Bowlby'nin çalışmalarında görülmektedir (2013). Zihinsel temsiller içsel çalışma modelleri, duygular, davranışlar, kendilik algısı, diğerleri ve ilişkiler hakkında dikkati, bilişi ve belleği yönetmektedir (Bowlby, 2013; Weber, 2003) ve aktarımı mümkün kılabilir. Bebeğin ya da çocuğun aile yapısında önemli değişiklikler olmadıkça bağlanma modellerinin %85 oranında süreklilik gösterdiği

görülmektedir (Main, 1985). Bu çalışmada, birinci kuşak ebeveyn bağlanması ikinci kuşak ebeveyn bağlanma örüntüsünün süreklilik göstermesi bu temsillerin değişmeyerek aktarımı mümkün kıldığını göstermektedir. Yetişkinlerle yapılan benzer ebeveyne bağlanma çalışmasında, birinci kuşak anneannelerin ebeveyn bağlanmalarının ikinci kuşak annelere aktarımı görülmektedir (Miller vd., 1997).

Kuşaklararası aktarımı mümkün kılan en önemli faktörlerden biri aile ortamıdır. Aile yapısı, aile yapısındaki deneyimlenen pratikler ve aile ortamıyla oluşan en temel sosyal değerler ve sosyal ilişkiler (okul hayatı, iş hayatı, eş ilişkisi, kulüpler) kişinin bireyselleşmesini sağlamaktadır. Çocuğun aile içi eğitimi, kuşaklararası aktarımı koşullandıran ilk öğrenmelerin temelinde yatar. Aile yaşam biçimi, kişinin sosyal ilişkiler kurmasına olanak verir (Lahaye, 2010). Bu araştırmada, yaş ortalaması 73 olan birinci kuşak anneannelerin sosyo demografik özelliklere göre, eğitim düzeyi dağılımı, %19 oranında bir okul bitirmemiş, %74 oranında ilkokul bitirmiş olduğu, erken yaşlarda %77.88 oranında görücü usulü ile uzun süren evlilikleri olduğu ve bunu da kolektif yaşam biçimi içinde paylaştıkları görülmektedir. Sosyal ilişkilerinde okul hayatının olmaması ve ortalama kardeş sayısının beş olması, geleneksel aile değerlerinin yoğun görüldüğü ve aile yapısının muhafaza edildiği görülmektedir. Eğitim düzeylerinin çok düşük, kalabalık aile yapılarından gelmeleri, çoğunlukla görücü usulü ile erken yaşlarda evlenip anne olmaları çekirdek aileye dönük yaşam tarzları olması sosyalleşmemelerinin sebeplerini ortaya koymaktadır. İkinci kuşak bireylerin demografik özelliklerine baktığımızda, birinci kuşak anneannelerde olduğu gibi zamanın şartlarına göre %37 görücü usulü ile evlendikleri, evlenme yaşlarının da birinci kuşağa benzer şekilde ilk gençlik yıllarında evlendikleri ve erken yaşta anne oldukları ve evliliklerini yine birinci kuşaktaki gibi uzun süre sürdürebildiklerini ve önceki kuşağın geleneksel yapısını yansıttıklarını görebilmekteyiz.

Ayrıca ebeveyn evlilikleri ile ilgili görüşlerinde; İkinci kuşak annelerinin evliliklerinde %71,15 oranında mutlu olduklarını, babalarının %76,92 oranında mutlu olduklarını, ebeveyn evliliklerinin %63,46 oranında örnek alınacak bir evlilik olduğunu, birinci kuşak annelerinin %69,23 oranında mutlu olduklarını, babalarının evliliklerinin %73,08 oranında mutlu olduklarını, ebeveyn

evliliklerinin %63,46 oranında örnek alınacak bir evlilikleri olduğunu. Bu bağlamda, ikinci kuşağın birincikuşakta olduğu gibi geleneksel aile yapısı içinde yetiştiğini anlamaktayız. Bununla beraber dünya literatüründeki kriterlere göre; birinci kuşak anneannelerin 1946- 1964 yılları arasında doğmuş oldukları ve bu kuşağın Baby Boomers olarak adlandırıldıkları görülmektedir. Birinci kuşak anneannelerin ortak karakteristik özelliklerine bakıldığında; savaş sonrası yükselen doğum oranları, anne, baba ve çocuklarına bakan, kanaatkâr, uyumlu, sadık, çalışkan, kuralcı, amaç odaklı, ben odaklı, teknolojinin yeni yeni gelişmeye başladığı bir dönem olduğu için uyum sağlayamamış oldukları belirtilmektedir (Başıol ve Aydın, 2014). Bu çalışmada da, birinci kuşak anneannelerin baby boomers kuşağı ile aynı ortak özellikleri taşıdıkları görülmektedir. Çalışmada, ikinci kuşak annelerin ebeveyn bağlanmalarının üçüncü kuşak kızların ebeveyn bağlanmasına aktarım olmadığı görülmektedir. Yaş ortalaması 24.8 olan üçüncü kuşakların sosyo demografik özelliklerine bakıldığında, eğitim düzeylerinin birinci ve ikinci kuşaklara oranla %81,73 oranında lisans/lisansüstü olarak arttığı, evlenme yaş oranının ise 24,8 yaş ortalamasıyla %76,92'sinin hala evlenmediği ve anlaşarak evlenen %23.08 evlenme yaşlarının 26'ya, anne olma yaşının ise 27,6'ya yükseldiği görülmektedir. Annelerinin ortalama % 70'19 oranında mutlu olduğunu düşünen, %14,42'sinin kararsız olduğunu,%15,38'inin katılmadıklarını ve babalarının %67,31 oranında mutlu olduğunu düşünen üçüncü kuşağınebeveynlerinin evliliklerini % 25,96 oranında örnek alınacak bir evlilik olduğu konusunda kararsız oldukları, %22,12'sinin ise örnek alınacak bir evlilik olmadığını, %51,92 oranında ise örnek alınacak bir evlilik olduğunu belirtmişlerdir. Burada verilen oranlara göre, üçüncü kuşak ebeveyn evliliklerinde %70'e yakın oranda mutlu olduklarına inanmasına rağmen ebeveynlerinin evliliklerini %50'ye yakın bir oranda örnek alınacak bir evlilik olarak bulmadığı görülmektedir.

Bununla beraber dünya literatüründeki kriterlere göre; ikinci kuşak annelerin 1965 -1979 yılları arasında doğmuş oldukları ve bu kuşağın X Kuşağı olarakadlandırıldığı görülmektedir. İkinci kuşak annelerin ortak karakteristik özelliklerine bakıldığında; otoriteye saygılı, kanaatkâr, duyarlı, iş odaklı, maddiyata önem veren, şüpheli, daha iyi yaşam standartları için daha az

çocuk anlayışına sahip, teknolojik gelişmelere mecburen uyum sağladıkları belirtilmektedir (Başol ve Aydın, 2014). Bu kuşağın özellikleri ile ikinci kuşak annelerin geleneksel aile yapısının yanında çalışma hayatına başlamaları ile birinci kuşağa kıyasla sosyalleşmeleri kuşaklararası bir dönüşüm sürecini başlatmıştır.

Çalışma hayatına başlayan ikinci kuşak annelerin geleneksel aile yapısından uzaklaşarak, üçüncü kuşak ile ortak paylaşım sürelerinin azalabileceği ihtimali ile üçüncü kuşağın teknolojik gelişmelere birincil derecede önem vermesi kuşaklar arası iletişimin azalması ihtimalini doğurmaktadır.

Bununla beraber dünya literatüründeki kriterlere göre; üçüncü kuşak kızların 1980- 2000 yılları arasında doğmuş oldukları ve bu kuşağın Y Kuşağı olarak adlandırıldığı görülmektedir. Üçüncü kuşak kızların ortak karakteristik özelliklerine bakıldığında; sorgulayıcı, özgüvenli, otoriteye karşı saldırgan, girişimci, tatminsiz, gerçekçi, özellikle arkadaşlarının görüşleri ve bakış açıları onlar için önemli ve arkadaşları ile ortak ekip ruhuna sahip, teknolojinin ise onlar için hayattaki birçok şeyin temel aracı olduğu belirtilmektedir (Başol ve Aydın, 2014). Bu özellikler bireysel yaşam biçimini tetikleyerek üçüncü kuşak kızları kolektif yaşam biçiminden tamamen uzaklaştırarak kuşaklararası aktarımın zayıflamasına sebep olabileceği varsayılmaktadır.

Bu çalışmaya benzer olarak Fransa'da yapılan üç kuşak ebeveyne bağlanma aktarımı çalışmasında, birinci kuşak anneannelerin kolektif yaşam biçiminde geleneksel aile yapısının ve değerlerinde hayatını sürdürmüş oldukları, ikinci kuşak annelerin kolektif yaşam biçiminden tamamen uzaklaşarak, bireysel yaşam biçimine adapte olması, aile yapılarının önceki kuşağa geçerken de değişmesi, evliliklerin tek ebeveynli evlilikler veya ikinci evliliklerle veya evlenmeden yaşanan ilişkiler aile yapısındaki değişimler görülmekte ve kuşaklar arası aktarımların da bu dönemde zayıflayabilme durumu burada da öngörülmektedir. Bu çalışmada, ikinci kuşakların birinci kuşak ile ebeveyne bağlanma aktarımı görülmemekle, üçüncü kuşakta ebeveyne bağlanma aktarımı görülmektedir. Üçüncü kuşak ile ikinci kuşak anneler gibi bireyselleşen, yapılan bir diğer çalışmanın benzer bulgularına göre ikinci kuşak ve birinci kuşakların aynı yaşam biçimlerine sahip oldukları görülmüştür. Ek

olarak, üç kuşak bağlanma aktarımı, aile değerleri, bireysellik; bireysel yaşam biçimi, kolektivizm; kolektif yaşam çalışmasında, birinci kuşağın ebeveyn bağlanması ile ikinci kuşağın ebeveyn bağlanması arasında aktarım olmadığı, ikinci nesil ebeveyn bağlanması ile üçüncü kuşak ebeveyn bağlanması arasında aktarım olduğu görülmektedir. Birinci kuşağın geleneksel aile yapısında kolektif yaşam biçiminde olduğu, ikinci neslin kısmen ve üçüncü neslin ise tamamen bireysel yaşam biçimini yaşadıkları, modern aile yapısı değerlerin ikinci ve üçüncü kuşakta aynı olması, Örnek çalışmada, ikinci nesil annelerin modern aile yapısı ve bireysellikğe geçerken, geleneksellikten çok modern aile yapısına dönüşüm görülmektedir.

Polonya'da 2012 yılında yapılan bir başka üç kuşak bağlanma aktarımı çalışmasında, üç kuşak arasında aktarım puanı yakın görülürken, birinci kuşak ebeveyn bağlanması ile üçüncü kuşak ebeveyn bağlanması aktarımının çok daha güçlü derecede olduğu görülmektedir (Lubiewska). Bunun sebebinin, Polonya'da komünizmin çökmesi ile büyük köklü bir sosyal toplumsal değişimin olması sonucunda birinci kuşak yaşam tarzı ile ikinci kuşak yaşam tarzlarının tamamen değişmesidir. Birinci kuşak, sosyo ekonomik düzeyleri daha yüksek, refah içinde yaşam sürerlerken, ikinci kuşak komünizmin çökmesi ile toplumsal dönüşüm yaşayarak, sosyo ekonomik, eğitim, iş imkânları, çalışma şartları, maddi sıkıntılar yaşadıkları görülmektedir hatta kendi evlatları üçüncü kuşağa bakamayacak durumda kalmalarıyla, üçüncü kuşağın birinci kuşak anneanneler tarafından büyütülmüşlerdir. Örnek çalışmada birinci kuşak ebeveyne bağlanma ile üçüncü kuşak ebeveyne bağlanma aktarımı görülmektedir. Büyükanne ve büyükbabadan anne ve babaya, anne ve babadan da çocuklarına bağlanma aktarımı hem sosyal etki hem de genetik etki ile oluşmaktadır. Sosyal etkide büyükanne ve büyükbabanın torununa direkt etkisi olurken, büyükanne ve büyükbabanın sosyal destek ve sosyal öğreti yolu ile de anne ve babaya dolaylı etkisi görülebilmektedir. Bunların yanında, genetik etki ise genler yolu ile geçen biyolojik geçişi göstermektedir (Sabatier ve Willems, 2005)

Türkiye'de Balıkesir Erdek ilçesine bağlı köylerde ebeveyne bağlanma aktarımına bakıldığında %65 oranında üç kuşakta ebeveyne bağlanma aktarımı olduğu görülmüştür. Birinci kuşak ebeveyne bağlanma ile ikinci kuşak

ebeveyne bağlanma aktarımı gerçekleştiği geçişlerinin olduğu, ikinci kuşak ebeveyn bağlanması ile üçüncü kuşak ebeveyn bağlanma aktarımı olduğu görülmüştür. Bu çalışmada görülen, hem birinci kuşak hem de ikinci kuşakta güvenli bağlanma aktarımı olan üçüncü kuşak çocukların %80'i güvenli bağlanma stili ile aktarımın gerçekleşmesi sağlanmıştır (Karaatmaca, 2017). Olumlu bağlanmalarda bağlanma aktarımının yüksek oranlarda olabileceği görülmektedir. Benzer çalışmalarda da görülmektedir (Waters ve ark., 2000). Kuşaklararası kültürel farklılıkların olmadığı bu nedenle bağlanma örüntülerinin kuşaklar arasında aktarılmış olabileceği düşünülmektedir. Buna karşın sosyal kültürel açıdan daha hızlı değişim ve daha keskin sosyo kültürel değişim gösteren KKTC örneğinde bağlanma örüntülerinin aktarılmadığı görülmektedir.

5.2. Romantik İlişkilerde Bağlanma Aktarımının İncelenmesi

Yapılan çalışmada, yetişkin romantik ilişkilerde bağlanmanın üç kuşak anneanne-anne-kızların kuşaklararası aktarımına bakılmış, birinci kuşak romantik ilişki bağlanma ile ikinci kuşak romantik ilişki bağlanma aktarımı görülmediği, ikinci kuşak romantik ilişki bağlanma aktarımı ile üçüncü kuşak romantik ilişki bağlanma aktarımının da görülmediği bulunmuştur. Her üç kuşağın da dönemin şartlarına göre yaşam biçimleri olması sebebi ile davranış şekillerinde farklılık göstermiş oldukları görülmüştür. Görülen başlıca sosyodemografik özelliklere göre farklar; aile yapıları ve evlenme modelleri, yaşam şartları, çevresel faktörler, sosyal değişim beraberinde kültürel farkların oluşmasıdır.

Birinci kuşak anneannelerin aile yapılarının görücü usulü ile genç yaşlarda evlenmeleri, genç yaşta anne olmaları, çok kardeşli kalabalık aile yapılarının geleneksel yaşam biçimi ile tek eşli evlilik sürdürmeleridir. İkinci kuşak annelerin evlenme şekillerinin büyük oranda anlaşarak olması, eğitim düzeylerinin artması, iş hayatına atılmaları ile sosyal çevrelerinin genişlemesi, aile yapılarının geleneksel yaşamdan daha modern, bireysel bir yaşama geçmesi ve kısmen teknolojiye ayak uydurmaya çalışmalarıdır. Üçüncü kuşak sosyo demografik özelliklerine bakıldığında, eğitim düzeylerinin %81,73 lisans/lisansüstü olması, eğitimlerinin KKTC dışında avrupa veya batı

lkelerinde de olabileceğini göstermektedir. Bununla beraber, birinci ve ikinci kuşaklara göre bakıldığında, evlenme yaşlarının artması, kadın erkek ilişkilerinde daha eşitliklerin olduğu ve batıyı daha fazla benimseyen bir kültürü benimseleri, kadınların daha bağımsız, evlenmeden beraber yaşamının romantik ilişkilerdeki bakış açısının oluşabilmesi ile romantik ilişkilerindeki bağlanma dinamiklerinin birinci ve ikinci kuşaklara kıyasla romantik ilişkilere bakış anlayışının da bu doğrultuda değişebileceği görülmektedir. Bu durumda, üçüncü kuşak ve ikinci kuşaklar arasında paylaşımların da azalabileceği düşünülebilmektedir.

Yukarıda belirtilen kuşaklararası farklara göre, romantik ilişkideki beklentiler her kuşakta farklılık göstermiştir. Kuşaklararası sosyal değişimin beraberinde getirdiği kültürel farklılıklar oluşmasını sağlamıştır. Buna bağılı olarak kuşaklar arası romantik ilişki aktarım ile ilgili yapılan çalışmalara göre, kişinin ebeveyn evlilik ilişkini gözlemlemesi sonucu romantik ilişki beklentinin oluşması ile aktarımın çıkmaması burada değişen toplumsal süreçte, üçüncü kuşakların sosyal değişimleri, kadın erkek ilişkilerindeki daha eşitlikçi bir yapının gelişmesi ile geleneksel aile yapısına daha eleştirel ve reddecı bakması, zamanın şartlarına göre romantik ilişkilerdeki beklentileri de değiştirmektedir.

5.3 Ebeveyn ile Yetişkin Romantik İlişkilerde Bağlanmanın Kuşaklararası Akarımı ve nc Kuşaktaki Evlilik Beklentisine Etkisi

Birinci kuşak anneannelerin ebeveyn ile romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı ile ikinci kuşak romantik ilişkilerebağlanma aktarımı çıkmadığı, ikinci kuşak annelerin ebeveyne bağlanma ile romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı çıkmadığı, üçüncü kuşak kızların ebeveyne bağlanma ile romantik ilişkilere bağlanma aktarımı çıkmadığı için üçüncü kuşakların evlilik beklentisi ile ebeveyne bağlanma, romantik ilişkilerde bağlanma aktarımına ilişkin evlilik beklentisine etkisi görülmemiştir

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde, üç kuşak ebeveyne bağlanma aktarımına bakıldığı zaman, birinci kuşak anneannelerin ebeveyn bağlanmalarının ikinci kuşak annelerin ebeveyne bağlanma aktarımı görülmektedir. İkinci kuşak annelerin ebeveyn bağlanmalarının üçüncü kuşak kızların ebeveyn bağlanmasına aktarım olmadığı görülmektedir. Birinci ve ikinci kuşak arasında ebeveyn aktarımı olması, iki kuşağın da erken dönemde anneleri ile olan bağlanma modellerinin değişmeden korunduğunu göstermektedir. Ebeveyne bağlanmanın değişmeden korunması (aktarılması) ise, aile yapısı, aile yapısındaki deneyimlenen pratikler ve aile ortamı ile oluşan en temel sosyal değerler ve sosyal ilişkilerin de benzer şekilde devam ettiğini göstermektedir.

Bu çalışmada, ikinci kuşak annelerin ebeveyne bağlanma ile üçüncü kuşak kızlarının ebeveyne bağlanma aktarımı görülmemiştir. İkinci kuşak anneler, hem geleneksel aile yapısını benimsemişler hem de iş hayatları ile sosyalleşerek modern yaşama geçmişlerdir. Burada korunan geleneksel değerlerin, benzer aile yapısının yanında, artan eğitim seviyesi ile artan sosyal yaşam ikinci kuşak annelerde görülmektedir. Üçüncü kuşaklarda tamamen bireyselleşme ve sosyal değişim beraberinde oluşan kültürel farklılıklar, üçüncü kuşakların ikinci kuşak ebeveynleri ile kurduğu bağlanma modelini etkilemiştir.

Bu çalışmada, birinci kuşak anneanne romantik bağlanma ile ikinci kuşak anne romantik ilişki bağlanma aktarımı görülmediği, ikinci kuşak annelerde, romantik ilişki bağlanma aktarımı ile üçüncü kuşak kızlarda, romantik ilişki bağlanma Aktarımını görülmemediği bulunmuştur. Birinci, ikinci ve üçüncü kuşaklarda,

aile yapılarının, evlenme modellerinin, yaşam şartlarının, çevresel faktörlerin farklı olması kuşaklararası romantik ilişkilerdeki beklentiler arasında farklılıkların görülmesi aktarımı mümkün kılmamıştır.

Birinci kuşak anneannelerin ebeveyn ile romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı ile ikinci kuşak romantik ilişkilere bağlanma aktarımı çıkmadığı, ikinci kuşak annelerin ebeveyne bağlanma ile romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı çıkmadığı, üçüncü kuşak kızların ebeveyne bağlanma ile romantik ilişkilere bağlanma aktarımı çıkmadığı için üçüncü kuşakların evlilik beklentisi ile ebeveyne bağlanma, romantik ilişkilerde bağlanma aktarımına ilişkin evlilik beklentisine etkisi görülmemiştir

KKTC’de ebeveyne bağlanma ve romantik ilişkilerde bağlanma aktarımı ile ilgili çalışmalara rastlanmamaktadır. Bu çalışma, bağlanma konusunda KKTC’de yapılacak bundan sonraki çalışmalara kaynak sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Alder, M.C., Yorgason, J.B., Sandberg, J.G., and Davis, S. (2018). Perceptions of Parent's Marriage Predicting Marital Satisfaction: The Moderating Role of Attachment Behaviors. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 17(2), 146-164.
- Ainsworth, M. D., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: a psychological study of the strange situation*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Biller, H.B. (1993). *Fathers and Families Paternal Factors in Child Development*. 1st Ed., Auburn House Westport, Connecticut London.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Atak, N.Ü. (2016). *X-Y-Z Kuşakları ve Kuşaklar Arası Farklılık Yöntemi*. İstanbul. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Belsky, J., Campell, S.B., Cohn, J. F., & Moore, G. (1996). Instability of infant-parent attachment security. *Developmental Psychology*, 32, 921-924.
- Benoit, D., Parker, K.C.H. (1994). Stability and Transmission of Attachment across Three Generations. *Child Development*, 65, 1444-1456.
- Berthelot, N., Ensink, K., Bernazzani, O., Normandin, L., Luyten, P., ve Fonagy, P. (2015). Intergenerational Transmission Of Attachment In Abused And Neglected Mothers: The Role Of Trauma-Specific Reflective Functioning. *Infant Mental Health Journal*, 36 (2), 200-212.
- Bowlby, J. (2012). *Bağlanma* (T. V. Tuğrul, Çev.). İstanbul: Pinhan Yayıncılık. (1969).
- Bowlby, J. (1969±1980). *Attachment and Loss: Vol. 3. Loss, Sadness and Depression*, London: Tavistock., Penguin Books.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. New York: Basic Books.

- Brennan, K. A., Clark, C. L., & Shaver, P. R. (1998). *Self report of measurement of adult attachment: An integrative overview*. In J. A. Simpson & W. S. Rholes (Eds.), *Attachment theory and close relationships* (pp. 46-76). New York: Guilford.
- Bretherton, I. (1992). *The origins of attachment theory: John Bowlby and Mary Ainsworth*. *Dev. Psychol*, 28(5) 759-775.
- Çalışır, H., Karaçam, Z., Akgül, F. A. ve/and Kurnaz, D. A. (2009). Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği'nin Türkçe Formunun Geçerliliği ve Güvenirliği. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12 (1)
- Cassidy, J. (2000). Adult romantic attachments: A developmental perspective on individual differences. *Review of General Psychology*, 4, 111–131.
- Crowell, J.A., Treboux, D., Gao, Y., Fyffee, C., Pan, H., & Waters, E.(2002). Assessing secure case behaviour in adulthood: Development of a measure, links to adult attachment representations and relations to couples' communication and reports of relationships. *Developmental Psychology*, 38, 679-693.
- Devecigil, N.(2017). *Işığın Yolu, Bir Bağlanma Hikâyesi*, İstanbul: Doğan Kitap.
- Eğrilmez, A., (2013, Mart-Nisan). Bağlanmanın Nörobiyolojisi. *Psikeart* ,(26), 9-10.
- Elwood, L.S., & Williams, N.L.(2007). PTSD-related cognitions and romantic attachment style as moderators of psychological symptoms in victims of interpersonal trauma. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 26(10),1189-1209.
- Erdoğan, A. (2004). Çocuğun Psikososyal Gelişiminde Babanın Rolü. *Yeni Symposium*, 42(4), 147-153.
- Erkuş, A. (2013). *Davranış Bilimleri İçin Bilimsel Araştırma Süreci*.(4. Baskı). Ankara: Seçkin Kitapevi.

- Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of General Psychology*, 4, 132–154.
- Goulet, C., Bell, L., Tribble, D., et al.(1998). A concept analysis of parent – infant attachment, *Journal of Advanced Nursing*,28(5), 1071-1081.
- Grossman, K., Fremmer, B.E., Rudolph, J., Grossmann, K. E.(1988). Maternal attachment representations as related to patterns of infant-mother attachment and maternal care during the first year, R. A. Hind eve J. Stevenson-Hinde(der), *Relationships within Families: Mutual Influences*, Oxford, Clarendon Press, 241-260.
- Hamilton, C. E. (2000). Continuity and discontinuity of attachment from infancy through adolescence. *Child Development*, 71, 690–694.
- Harwood, R. L., Miller, J. G., & Irizarry, N. L. (1995). *Culture and attachment: Perceptions of the child in context*. New York: Guilford Press.
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524.
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5, 1-22.
- Hautamaki, A., Hautamaki, L., Neuvonen, L., Maliniemi-Piispanen, S.(2010).Transmission of attachment across three generations. *European Journal of Developmental Psychology*, 7 (5), 618-634.
- Kapçı, E.G, Küçüker, S., (2006), Ana Babaya Bağlanma Ölçeği: Türk Üniversite Öğrencilerinde Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi, *Türk Psikiyatri Dergisi*; 17(4):286-295
- Jarnecke, A. M., South, S.C.(2013). Attachment Orientations as Mediators in the Intergenerational Transmission of Marital Satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 27(4), 550-559.

- Johnson, S. M., Makinen, J.A, & Millikin, J.W.(2001). Attachment injuries in couple relationships: A new perspective on impasses in couples therapy. *Journal of Marital and Family Therapy*, 27(2),145-155.
- Karaatmaca, C. (2017). *Bağlanma Stillerinin Üç Nesil Geçişkenliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Karen, R. (1994). *Becoming Attached: First relationships and how they shape our capacity to love*. New York: Oxford University Press.
- Kavlak, O., Şirin A. (2009). Maternal Bağlanma Ölçeğinin Türk toplumuna uyarlanması. *Journal of Human Services*, 6(1), 188-202.
- Kayahan, A. (2002). *Annelerin Bağlanma Stilleri ve Çocukların Algıladıkları Kabul ve Reddin Çocuk Ruh Sağlığı ile İlişkileri*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Kroonenberg, P.M., Van Dam, M., Van Ijzendoorn, M.H., Mooijaart, A. (1997). Dynamics of Behaviour in The Strange Situation: A structural Equation Approach, *British Journal Psychology*, 88: 311-332.
- Lahaye, W., Pourtois, J.P., Desmet, H. (2011). *Kuşaktan Kuşağa Aktarım. Çocuklarımız Çocuklarını Nasıl Eğitiyor.* (Z.C. Özatalay). İstanbul: İletişim Yayınları (2010).
- Lubiewska, K.(2012). Attachment Transmission Across Three Generations In The Context Of Socio-Political Transformation In Poland. *Cognition, Brain, Behavior: An Interdisciplinary Journal*, 16(2), 213-238.
- Sabaïter, C., Lannegard-Willems, L.(2005). Transmission of Family Values and Attachment: A French Three-Generation Study. *International Association for Applied Psychology*. 54(3), 378-395.
- Sandberg, J.G., Novak, J. R., Johnson, Davis, S.Y.,& Busby,D.M.(2016). The brief accessibility, responsiveness, and engagementn scale: A tool for measuring attachment behaviors in clinical couples. *Journal of Marital and Family Therapy*, 42(1),106-122.

- Steinberg, S. J., Davila, J., Fincham, F. (2006). Adolescent Marital Expectations and Romantic Experiences: Associations With Perceptions About Parental Conflict and Adolescent Attachment Security. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(3),333-348.
- Main, M., Goldwyn, R.(1984), Predicting rejection of her infant from mother's representations of her own experiences: Implications for the abused-abusing intergenerational cycle, *Child Abuse and Neglect*, 8, 203-217.
- Main, M., Kaplan, N. & Cassidy, J. (1985). Security in infancy, childhood, and adulthood: A move to the level of representation. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 56, 66-104.
- Malinen, K., Tolvanen, A., & Rönkä, A.(2012). Accentuating the positive, eliminating the negative? Relationship maintenance as a predictor of two-dimensional relationship quality. *Family Relations: an Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 61(5), 784-797.
- Mikulincer, M., & Florian, V. (2001). *Attachment style and affect regulation: Implications for coping with stress and mental health*. In G. Fletcher & M. Clark (Eds.), *Blackwell handbook of social psychology: Interpersonal processes* (pp. 537-557). Oxford, UK: Blackwell.
- Mikulincer, M., Florian, F., Cowan, P. A., & Cowan, C. P.(2002). Attachment security in couple relationships: A systemic model and its implications for family dynamics. *Family Process*, 41, 405-434.
- Miller, L., Kramer, R., Warner, V., Wickramaratne, P., & Weissman, M. (1997). Intergenerational transmission of parental bonding among women. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 36, 1134-1139.
- Onyskiw, J. E., Harrison, M. J., & Magill-Evans, J. E. (1997). Past childhood experiences and current parent-infant interactions. *West Journal of Nursing Research*, 19, 501-518.
- Özsoysal,F.S., Uzbaş, A., Aysan, F. (2016). Evlilik Tutumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. [Adaptation of

- The Marital Attitude Scale to Turkish: Validity and Reliability]. *Kastamonu Eğitim Dergisi [Kastamonu Education Journal]*, Vol:24 No:4.
- Öztürk, M.O., Uluşahin, N.A.(2015), *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. Ankara: Bayt Ltd. Şti.
- Pruett, D.K., (1988). Father's Influence in the Development of Infant's Relationships. *Acta Paediatrica Scandinavica*, 77(344),43-53.
- Rohner, R.P., Britner, P.A. (2002). Worldwide mental health correlates of parental acceptance rejection: Review of cross-cultural and intracultural evidence. *Cross Cult Res*, 36:16-47.
- Sabuncuoğlu, O., Berkem, M. (2006). Bağlanma Biçimi ve Doğum Sonrası Depresyon Belirtileri Arasındaki İlişki, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(4):252-258.
- Schuengel, C., Verhange, M. L; Madigan, S.; Fearson, R.M.P.;Osterman, M.; Cassibba,R., (2015, Eylül). Narrowing the Transmission Gap: A synthesis of three decades of research on intergenerational of attachment. Retrieved from <http://www.psycnet.apa.org>
- Schützenberger, A. A., (2017). *Psikosoybilim*(Kağan Kahveci, Çev.). İstanbul: Kültür Yayınları (2017).
- Selcuk, E., Gunaydin, G., Sumer, N., & Uysal A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi [A new measure for adult attachment styles: The psychometric evaluation of Experiences in Close Relationships – Revised (ECR-R) on a Turkish sample]. *Türk Psikoloji Yazıları [Turkish Psychological Articles]*, 8, 1-11.
- Svanberg, O. G. (1998). Attachment, Resilience and Prevention. *Journal of Mental Health*, 7, (6), 543-578.
- Shaver, P. R., Hazan, C., & Bradshaw, D. (1988). *Love as attachment: The integration of three behavioral systems*. In J. R. Sternberg & M. L. Barns

(Eds.), *The psychology of love* (pp. 68-99). New Haven, CT: Yale University Press.

Soysal Ş., Bodur Ş., İşeri E., Şenol S. (2005). Bebeklik Dönemindeki Bağlanma Sürecine Genel Bir Bakış, *Klinik Psikiyatri*, 8:88-99

Sümer, N., Güngör, D.(1999, Haziran). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örneklemini Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71-106.

Van IJzendoorn, M. H. (1995). Adult attachment representations, parental responsiveness, and infant attachment: A meta-analysis on the predictive validity of the adult attachment interview. *Psychological Bulletin*, 117, 387–403.

Waters, E., Merrick, S., Treboux, D., Crowell, J., & Albersheim, L. (2000). Attachment Security in Infancy and Early Adulthood: A Twenty- Year Longitudinal Study. *Child Development*, 71(3), 684–689.

Weber, D. A. (2003). A Comparison of Individual Psychology and Attachment Theory. *Journal of Individual Psychology*, 59, (3), 246-262.

EKLER

AYDINLATILMIŞ ONAM

Değerli Katılımcı,

Bu araştırmanın amacı kişinin anne-babaya olumlu ya da olumsuz bağlanması ile yetişkin romantik ilişkilerindeki bağlanma örüntüsünün üç kuşak, kuşaklararası geçiş özelliğinin belirlenmesi ve üçüncü kuşaktaki evlilik beklentisi üzerindeki etkisini incelemektir.

Bu çalışma tamamen bilimsel amaçlarla hazırlanmıştır. Burada size bir demografik bilgi formu, anne babaya bağlanma ölçeği, yetişkin romantik ilişkilerde bağlanma ölçeği ve evlilik beklentisi ölçekleri verilecektir. Cevaplarınızın samimi ve doğru olarak yanıtlamanız çıkacak olan sonuçların toplumun faydasına kullanılmasına olanak sağlayacaktır.

Bu çalışmada, ölçeklerde vereceğiniz cevaplar kesinlikle gizli kalacaktır. İsminiz veya kişisel bilgilerinizle ilgili soru yer almamaktadır.

Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu bilgileri okuyup katılmak isterseniz formu imzalayın. Katılımınız için teşekkür ederim

Psk. Ufuk Umay

Yukarıdaki bilgileri ayrıntılı biçimde tümünü okudum ve anketin uygulanmasını kabul ediyorum.

İsim:

Telefon:

İmza

BİLGİLENDİRME FORMU

Değerli Katılımcı,

Bu araştırmanın amacı kişinin anne-babaya olumlu ya da olumsuz bağlanması ile yetişkin romantik ilişkilerindeki bağlanma örüntüsünün üç kuşak, kuşaklararası geçiş özelliğinin belirlenmesi ve üçüncü kuşaktaki evlilik beklentisi üzerindeki etkisini incelemektir.

Bu çalışma tamamen bilimsel amaçlarla hazırlanmıştır. Burada size bir demografik bilgi formu, anne babaya bağlanma ölçeği, yetişkin romantik ilişkilerde bağlanma ölçeği ve evlilik beklentisi ölçekleri verilecektir. Cevaplarınızın samimi ve doğru olarak yanıtlamanız çıkacak olan sonuçların toplumun faydasına kullanılmasına olanak sağlayacaktır.

Bu çalışmada, ölçeklerde vereceğiniz cevaplar kesinlikle gizli kalacaktır. İsmiğiniz veya kişisel bilgilerinizle ilgili soru yer almamaktadır. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Değerli katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim. Araştırma hakkında sorularınız olursa aşağıdaki e-mail adresini kullanarak araştırmacıya ulaşabilirsiniz.

Psk. Ufuk Umay

ufukumay@hotmail.com

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1. Doğum yılınız ?
2. Doğum yeriniz neresi ?
3. Kaç kardeşsiniz ?
4. Öğrenim durumunuz nedir ?
a) Okur- yazar değil b) Okur-yazar c)İlkokul d) Ortaokul e) Lise f)
Universite ve üstü
5. Nerede yaşıyorsunuz?
a) Köy b)Kasaba c) Şehir
6. Medeni durumunuz nedir ?
a) Evli b) Bekar c) Boşanmış d) Dul e) Diğer (lütfen belirtiniz).....
7. Eşinizin öğrenim durumu nedir ?
a) Okur- yazar değil b) Okur-yazar c)İlkokul d) Ortaokul e) Lise f)
Universite ve üstü
- 8.Mesleğiniz nedir ?
9. Şu anda çalışıyormusunuz ? Evet () Hayır ()
- 10.Eşinizin mesleği nedir ?
- 11.Eşiniz şuan herhangi bir işte çalışıyor mu ? Evet () Hayır ()
- 12.Eşinizle nasıl evlendiniz?
a) Anlaşarak b) Görücü usulü/isteyerek c) Görücü usulü/istemeyerek
d) Kaçarak e) Diğer lütfen belirtiniz.....)
- 13.Eşinizle evlendiğinizde kaç yaşındaydınız ?
- 14.Eşinizle kaç yıldır evlisiniz ?
15. İlk çocuğunuz doğduğunda kaç yaşındaydınız ?

- 16.Çocuğunuz planlı bir gebelik sonucunda mı dünyaya geldi ? Evet ()
Hayır ()
- 17.Gelir düzeyinizi nasıl değerlendirirsiniz ? a) düşük b) orta c) yüksek
- 18.Birden fazla evlilik yaptıysanız, önceki evliliğinizin bitiş nedeni nedir
?.....
- 19.Eşinizle evlendiğinizde onu ne kadar süredir tanıyordunuz ?
.....
- 20.İlişkinizden ne kadar süre sonra evlilik kararı aldınız ?.....
- 21.Aşağıdakilerden hangisi ile daha yakın ilişki kurduğunuzu düşünüyorsunuz?
- a) Kendi akraba grubum b) Eşimin akraba grubu c) Her ikisiyle d) Hiçbiriyle
- 22.Aşağıdakilerden hangisi ebeveynlerinizin medeni durumu için uygundur ?
- a) Anne Babam birlikte b) Boşandılar c) Evli d)Diğer (lütfen belirtiniz).....
- 23.Aşağıdaki soruları anne-babanızın evliliğini düşünerek cevaplayınız:

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
1. Annem evliliğinde mutludur			
2. Babam evliliğinde mutludur			
3. Annem ve babamın evliliği örnek alınacak bir evliliktir			

ANNE-BABAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLER ÖLÇEĞİ-I

Aşağıda, ana-babanızın çeşitli tutum ve davranışlarına ilişkin ifadeler yer almaktadır. 16 yaşınıza kadar olan dönemde **ANNENİZİ** hatırlamaya çalışarak, her bir ifadeye en uygun seçeneğin karşısındaki paranteze X işareti koyunuz.

	Tamamen böyleydi	Kısmen böyleydi	Pek böyle değildi	Hiç böyle değildi
1.Benimle yumuşak ve arkadaşça bir tarzda konuşurdu.	()	()	()	()
2.İhtiyaç duyduğum kadar yardım etmezdi.	()	()	()	()
3. Hoşlandığım şeyleri yapmama izin verirdi.	()	()	()	()
4.Duygusal olarak bana karşı soğuk görünürdü.	()	()	()	()
5. Sorunlarımı ve endişelerimi anlıyor görünürdü.	()	()	()	()
6. Bana karşı sevgi doluydu.	()	()	()	()
7. Kendi kararlarımı vermemden memnuniyet duyardı.	()	()	()	()
8. Büyümemi istemezdi.	()	()	()	()
9.Yaptığım her şeyi kontrol etmeye çalışırdı.	()	()	()	()
10. Mahremiyetime müdahale ederdi.	()	()	()	()
11.Olan-bitenler hakkında benimle konuşmaktan keyif alırdı.	()	()	()	()
12. Genellikle bana karşı güleryüzlüydü.	()	()	()	()
13.Bana, bebekmişim gibi davranma eğilimi vardı.	()	()	()	()
14. İhtiyaçlarımı ve isteklerimi anlamıyor gibiydi.	()	()	()	()
15. Kendimle ilgili kararları almama izin verirdi.	()	()	()	()
16. İstenmediğimi hissettirirdi.	()	()	()	()
17. Üzgün olduğum zamanlarda kendimi daha iyi hissetmemi sağlardı	()	()	()	()
18. Benimle pek fazla konuşmazdı.	()	()	()	()
19. O'na bağımlı olduğum duygusunu yaşatmaya çalışırdı.	()	()	()	()
20. Annem yanımda olmadığı zaman, kendime bakamayacağımı hissederdim.	()	()	()	()
21. İsteddiğim kadar özgürlük tanırırdı.	()	()	()	()

22. İsteddiğim zaman dışarı çıkmama izin verirdi	()	()	()	()
23. Bana karşı aşırı koruyucuydu.	()	()	()	()
24. Beni övmezdi.	()	()	()	()
25.İsteddiğim gibi giyinmeme izin verirdi.	()	()	()	()

ANNE-BABAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLER ÖLÇEĞİ-II

Aşağıda, ana-babanızın çeşitli tutum ve davranışlarına ilişkin ifadeler yer almaktadır. 16 yaşınıza kadar olan dönemde **BABANIZI** hatırlamaya çalışarak, her bir ifadeye en uygun seçeneğin karşısındaki paranteze X işareti koyunuz.

	Tamamen böyleydi	Kısmen böyleydi	Pek böyle değildi	Hiç böyle değildi
1.Benimle yumuşak ve arkadaşça bir tarzda konuşurdu.	()	()	()	()
2.İhtiyaç duyduğum kadar yardım etmezdi.	()	()	()	()
3. Hoşlandığım şeyleri yapmama izin verirdi.	()	()	()	()
4.Duygusal olarak bana karşı soğuk görünürdü.	()	()	()	()
5. Sorunlarımı ve endişelerimi anlıyor görünürdü.	()	()	()	()
6. Bana karşı sevgi doluydu.	()	()	()	()
7. Kendi kararlarımı vermemden memnuniyet duyardı.	()	()	()	()
8. Büyümemi istemezdi.	()	()	()	()
9.Yaptığım her şeyi kontrol etmeye çalışırdı.	()	()	()	()
10. Mahremiyetime müdahale ederdi.	()	()	()	()
11.Olan-bitenler hakkında benimle konuşmaktan keyif alırdı.	()	()	()	()
12. Genellikle bana karşı güleryüzlüydü.	()	()	()	()
13.Bana, bebekmişim gibi davranma eğilimi vardı.	()	()	()	()
14. İhtiyaçlarımı ve isteklerimi anlamıyor gibiydi.	()	()	()	()
15. Kendimle ilgili kararları almama izin verirdi.	()	()	()	()
16. İstenmediğimi hissettirirdi.	()	()	()	()
17. Üzgün olduğum zamanlarda kendimi daha iyi hissetmemi sağlardı	()	()	()	()
18. Benimle pek fazla konuşmazdı.	()	()	()	()
19. O'na bağımlı olduğum duygusunu yaşatmaya çalışırdı.	()	()	()	()

20. Babam yanımda olmadığı zaman, kendime bakamayacağımı hissederdim.	()	()	()	()
21. İstedğim kadar özgürlük tanırdı.	()	()	()	()
22. İstedğim zaman dışarı çıkmama izin verirdi	()	()	()	()
23. Bana karşı aşırı koruyucuydu.	()	()	()	()
24. Beni övmezdi.	()	()	()	()
25.İstedğim gibi giyinmeme izin verirdi.	()	()	()	()

(YIYE-II)

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil, genel olarak neler olduğuyla ya da neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile romantik ilişkide bulunduğunuz kişi kastedilmektedir. Eğer halihazırda bir romantik ilişki içerisinde değilseniz, aşağıdaki maddeleri bir ilişki içinde olduğunuzu varsayarak cevaplandırınız. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılarındaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Hiç
katılmıyorum

Kararsızım/
fikrim yok

Tamamen
katılıyorum

1. Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
2. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
3. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
4. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda kendimi rahat hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
5. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği kaygısına kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
6. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip dayanmak konusunda	1	2	3	4	5	6	7

kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.							
7. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim onları önemseyemediklerinden endişe duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
8. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olma konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin bana duyduğu hislerin benim ona duyduğum hisler kadar güçlü olmasını isterim.	1	2	3	4	5	6	7
10. Romantik ilişkide olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5	6	7
11. İlişkilerimi kafama çok takarım.	1	2	3	4	5	6	7
12. Romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
13. Benden uzakta olduğunda, birlikte olduğum kişinin başka birine ilgi duyabileceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
14. Romantik ilişkide olduğum kişi benimle çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
15. Romantik ilişkide olduğum kişilere duygularımı gösterdiğimde, onların benim için aynı şeyleri hissetmeyeceğinden korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
16. Birlikte olduğum kişiyle kolayca yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7

17. Birlikte olduğum kişinin beni terkedeceğinden pek endişe duymam.	1	2	3	4	5	6	7
18. Birlikte olduğum kişiyle yakınlaşmak bana zor gelmez.	1	2	3	4	5	6	7
19. Romantik ilişkide olduğum kişi kendimden şüphe etmeme neden olur.	1	2	3	4	5	6	7
20. Genellikle, birlikte olduğum kişiyle sorunlarımı ve kaygılarımı tartışırım.	1	2	3	4	5	6	7
21. Terk edilmekten pek korkmam.	1	2	3	4	5	6	7

22.Zor zamanlarımda, romantik ilişkide olduğum kişiden yardım istemek bana iyi gelir.	1	2	3	4	5	6	7
23.Birlikte olduğum kişinin, bana benim istediğim kadar yakınlaşmak istemediğini düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
24.Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.	1	2	3	4	5	6	7
25.Romantik ilişkide olduğum kişiler bazen bana olan duygularını sebepsiz yere değiştirirler.	1	2	3	4	5	6	7
26.Başımdan geçenleri birlikte olduğum kişiyle konuşurum.	1	2	3	4	5	6	7
27.Çok yakın olma arzum bazen insanları korkutup uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
28.Birlikte olduğum kişiler benimle çok yakınlaştığında gergin hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
29.Romantik ilişkide olduğum bir kişi beni yakından tanıdıkça, "gerçek ben"den hoşlanmayacağından korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
30.Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip dayanma konusunda rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
31.Birlikte olduğum kişiden ihtiyaç duyduğum şefkat ve desteği görememek beni öfkeler.	1	2	3	4	5	6	7
32.Romantik ilişkide olduğum kişiye güvenip dayanmak benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
33.Başka insanlara denk olamamaktan endişe duyarım	1	2	3	4	5	6	7
34.Birlikte olduğum kişiye şefkat göstermek benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
35.Birlikte olduğum kişi beni sadece kızgın olduğumda önemser.	1	2	3	4	5	6	7
36.Birlikte olduğum kişi beni ve ihtiyaçlarımı gerçekten anlar.	1	2	3	4	5	6	7

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU (BEKAR 3. KUŞAK)

1. Doğum yılınız ?
2. Doğum yeriniz neresi ?
3. Kaç kardeşsiniz ?
4. Siz kaçınıcı çocuksunuz?.....
5. Öğrenim durumunuz nedir ?
a) Okur- yazar değil b) Okur-yazar c)İlkokul d) Ortaokul e) Lise f)
Universite ve üstü
6. Nerede yaşıyorsunuz?
a) Köy b)Kasaba c) Şehir
7. Şu an kiminle yaşıyorsunuz? (lütfen belirtiniz).....
8. Şuan romantik ilişkiniz var mı ? Evet () Hayır ()
9. En uzun romantik ilişkiniz ne kadar sürdü ?
10. Annenizin eğitim seviyesi nedir?
a) Okur- yazar değil b) Okur-yazar c)İlkokul d) Ortaokul e) Lise f)
Universite ve üstü
11. Babanızın eğitim seviyesi nedir ? a) Okur- yazar değil b) İlkokul c)
Ortaokul
a) Okur- yazar değil b) Okur-yazar c)İlkokul d) Ortaokul e) Lise f)
Universite ve üstü
12. Annenizin mesleği nedir ?(lütfen belirtiniz).....
13. Babanızın mesleği nedir ? (lütfen belirtiniz)
14. Anne babanızın ekonomik durumu aşağıdakilerden hangisi ?
a) Düşük b) Orta c) Yüksek
15. Aşağıdaki soruları anne-babanızın evliliğini düşünerek cevaplayınız:

	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
1. Annem evliliğinde mutludur			
2. Babam evliliğinde mutludur			
3. Annem ve babamın evliliği örnek alınacak bir evliliktir			

EVLİLİK BEKLENTİSİ ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki ölçekte yer alan her bir ifadeyi cevaplayınız. Sadece aklınıza ilk geleni işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. İfadelerin yorumları bireylere göre değişebilir. Lütfen gelecekteki evliliğinizin neye benzeyeceğini hayal ederek aklınıza ilk gelen cevabı işaretleyiniz. Teşekkürler.

	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Nötrüm	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1- Evliliğim yaşadığım tüm diğer yakın ilişkilerden daha yoğun olacak.					
2- Eşim ve ben cinselliğe eşit şekilde önem vereceğiz.					
3-Ben ve eşim benzer temizlik alışkanlıklarına sahip olacağız.					
4-Gelirlerimizi düzenli bir şekilde korumak zor olacak.					
5-Birbirimizden yardım istemek bir sorun oluşturmayacak.					
6- Eşim oldukça çekici biri olacak.					
7. Her ikimizin de yapacağı belli başlı ev işleri olacak.					
8-Yalnız başına geçirilen zaman birlikte geçirilen zaman kadar önemli olmayacak.					
9-Romantik aşkın sürdürülmesi mutlu evliliğimiz için anahtar unsur olacaktır.					
10-Eşim ve ben aynı zamanda çocuk sahibi olmak isteyeceğiz.					
11- Eğer işimde terfi edersem ve başka bir şehre taşınmamız gerekirse eşim benimle birlikte gelmeye kesinlikle gönüllü olacaktır.					
12-Evlilikteki doyumumuz cinsel hayatımızın yansıması olacaktır.					
13-Eşim çok güçlü bir mizah duygusuna sahip olacak.					
14- Her ikimiz de gerekirse evlilik danışmanına gitme konusunda gönüllü olacağız.					
15- Eşim ve ben birbirimize karşı oldukça şefkatli olacağız.					
16- Çocuk sahibi olmak her ikimizin de evlilik doyumunu geliştirecek.					

17- Eşim ne istediğimi ve neyle mutlu olacağımı içgüdüsel olarak bilecek.					
18- Eşim beni anlama konusunda sorun yaşayacak.					
19- Eşimin vücudunun bozulması benim için sorun olmaz.					
20- Eşim hayatımı şenlendirecek.					
21- Eşim beni her zaman dinleyecek.					
22-Eşimin eksik yanlarını göstererek onu değiştirebileceğim.					
23-Birbirimize öfkeleneceğiz.					
24- Cinsellik her zaman heyecan verici olacak.					
25-Her zaman duygularımızı açıkça ifade edebileceğiz.					
26-Eşim ve ben tatillerimizi hangimizin ailesiyle birlikte geçireceğimiz konusunda aynı görüşte olacağız.					
27-Kararlarımızı her zaman birlikte alacağız.					
28-Eşimin sadakatiyle ilgili kuşku duyacağım.					
29-Tüm kavgalarımız hızlı bir şekilde çözümlenecek.					
30-Eşim evlilik yıldönümü gibi önemli tarihleri unutacak.					
31-Eşim otomatik olarak ailemdeki kişileri sevecek.					
32-Ev işlerini eşit bir şekilde paylaşacağız.					
33-Eşim kararlarını alırken her zaman bana danışacak.					
34-Her zaman aşırı duygusal yakınlığımız olacak.					
35-Eşim ve ben çok fazla tartışacağız.					
36-Eşim ve ben yemeklerimizi her zaman birlikte yiyeceğiz.					
37-Benzer ilgilerimizin tümünü paylaşacağız.					
38-Kayınlarım ile geçinmem zor olacak.					
39-Eğer eşime kendisiyle ilgili bazı şeyleri değiştirmesini söylersem benimle aynı fikirde olacak.					
40-Eşim karşı cinsten birisini asla çekici bulmayacak.					

ÖLÇEK İZİN YAZIŞMALARI

Gelen Kutusu

Kime: ufuk umay (ufukumay@h...

OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

basarılar
egk

6 Nisan 2017 20:53 tarihinde ufuk umay
<ufukumay@hotmail.com> yazdı:

Emine Hanım,

İyi günler,

Ben, Kıbrıs Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji bölümünde master yapıyorum. Master tez konum olan Bağlanmanın Kuşaklararası Aktarımı ve romantik ilişkilere nasıl yansıdığı ile ilgili çalışmam için sizin Parental Bonding Instrument ölçeğini türkçeye uyarladığınız Anne Babaya Bağlanma Ölçeği'ni master tezimde kullanmak için izninizi ve örnek ölçek rica ediyorum.

Şimdiden çok teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Ufuk Umay

05338239035

Mehmet Harma <mehmetharma@gmail.co

27.3.2018 (Sal) 10:09

Gelen Kutusu

Kime: ufuk umay (ufukumay@hotmail...

3.4.2018 06:36 tarihinde yanıt verdiniz.

YIYE-II_01_03_2006 (1...

102 KB

Selcuk ve ark. YIYE II. ...

83 KB

2 ekin (185 KB) tümünü göster

Tümünü OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

sitede sorun var sanirim
ekte word halini ve ilgili makaleyi gonderiyorum
kolayliklar
mh

2018-03-27 1:02 GMT+03:00 ufuk umay

<ufukumay@hotmail.com>:

Mehmet Bey iyi akşamlar,

Mailiniz için çok teşekkür ederim ancak benim YIYE II ölçeğinin orjinal formuna ihtiyacım vardı, linkten resim olarak kopyalanıyor, tezimde kullanacağım için size uygun bir zamanda bana atma şansınız olursa çok sevinirim.

Saygılar,

Psk. Ufuk Umay

Gönderen: Mehmet Harma

<mehmetharma@gmail.com>

Gönderildi: 11 Mayıs 2017 Perşembe 12:41

Kime: ufuk umay

Konu: Re:

merhabalar,
istediginiz olcek maddeleri ve ilgili aciklamalari su linkten
gorebilirsiniz: http://www.nebisumer.com/?page_id=337

iyi calismalar

FERDA AYSAN <aysanferda@gmail.cc

25.2.2018 (Paz) 20:53

Gelen Kutusu

Kime: ufuk umay (ufukumay@h...

25.2.2018 22:02 tarihinde yanıt verdiniz.

Evlilik Beklentisi Ö...

435 KB

OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

Sevgili Ufuk Umay

Evlilik Beklentisi Ölçeğini çalışmanızda kullanabilirsiniz.

Başarılar dilierim.

Prof.Dr. Ferda Aysan

ÖZGEÇMİŞ

KKTC Mağusa şehrinde yaşamakta olan, 1977 doğumlu Ufuk Umay, lise eğitimini Mağusa Türk Maarif Koleji'nde tamamladı. İlk lisans eğitimini Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde 1998 yılında Turizm ve Otel İşletmeciliği üzerine tamamladıktan sonra 1998-2005 yılları arasında Mağusa'da Salamis Bay Conti Otel'de Halkla İlişkiler Müdürü olarak, İstanbul'da Marin Princes Kumburgaz ve Polat Reneissance İstanbul Otel'inde Satış ve Pazarlama bölümlerinde görev alarak sürdürdü. 2005 - 2013 yılları arasında, sahibi olduğu Med-Blu Estate Investment Ltd. şirketi ile iskoç ve Mr. Empty Estate Ltd. şirketi ile ingiliz ortaklıkları kurdu. Ortağı olduğu şirketlerin Direktör'ü olarak Halkla İlişkiler ve Satış Pazarlama bölümlerinde aktif görev aldı. KKTC'de israil yatırımcılarının şirketlerinde Proje Satış Pazarlama ve Tanıtım bölümlerini ayrıca yönetti. İngiltere, İstanbul, Antalya ve İran şehirlerindeki emlak satış ofisleri ile işbirliği yaptı. İngiltere'de bulunun LondraTürk Radyosu'nda üç yıl boyunca her ay, haftada iki kez yatırım ile ilgili tanıtım programlarında konuk olarak yer aldı. Yurtdışı ve yurtiçi gazetelerinde reklam ve satış kampanyalarını sürdürdü. Projeye özel tanıtım film çekimleri için İstanbul Kapalı Çarşı yöneticiler ile işbirliği ile reklamları yönetti, İsrail Kıbrıs projesinin bitimine kadar görev alarak tamamladı. Kıbrıs'ta Umay İnşaat ve Emlak Ltd. 'de proje ortaklığı ve yatırım danışmanlığı devam etmektedir. 2016 yılında, ikinci lisans eğitimini Psikoloji Bölümü'nde sınıf ikincisi ve fakülte üçüncüsü olarak tamamladı. Pozitif Psikoterapi master eğitimine devam ederken aynı zamanda Klinik Psikoloji master eğitimini de sürdürmektedir. Aynı zamanda, 2017 yılından itibaren Mağusa'da kendi kliniğinde Psikoterapi Danışmanı ve Psikolog olarak çalışmaya devam etmektedir.

İNTİHAL RAPORU

EBEVEYNE BAĞLANMA İLE YETİŞKİN ROMANTİK İLİŞKİLERDE BAĞLANMA AKTARIMININ ÜÇ KUŞAK KUŞAKLARARASI AKTARIMI VE ÜÇÜNCÜ KUŞAKTA EVLİLİK BEKLENTİSİNE ETKİSİ

ORJİNALLİK RAPORU

%10
BENZERLİK ENDEKSİ

%9
İNTERNET
KAYNAKLARI

%6
YAYINLAR

%
ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	toad.edam.com.tr İnternet Kaynağı	%2
2	www.turkpsikiyatri.com İnternet Kaynağı	%1
3	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
4	paperzz.com İnternet Kaynağı	%1
5	acikarsiv.ankara.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
6	www.xn--iletiim-eqb.com.tr İnternet Kaynağı	%1
7	www.scribd.com İnternet Kaynağı	<%1
8	www.nebisumer.com	

ETİK KURUL RAPORU

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

17.04.2018

Sayın Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2018/153 proje numaralı ve "Ebeveyne Bağlanma İle Yetişkin Romantik İlişkilerde Bağlanma Örüntüsünün Üç Kuşak, Kuşaklararası Geçiş Özelliği Ve Üçüncü Kuşaktaki Evlilik Beklentisi Üzerindeki Etkisi" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan